

Standard

► 672 ► Kasım 2018 ► Ekonomik ve Teknik Dergi ► ISSN:1300-8366

14 Ekim Dünya Standartlar Günü nedeniyle, Türk Standardları Enstitüsü (TSE) ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) işbirliğinde Standardizasyon Zirvesi yapıldı.

Uluslararası Standartlara Yön Ver

► Dünya Ekonomisinde Büyüme Zayıflıyor ► Uluslararası Standartlar ve Dördüncü Sanayi Devrimi
► Uluslararası Standart Belirleme Süreçlerine Katılımda Sektör Yaklaşımı ► Özel Sektör Bakış Açısıyla
Standardizasyon ► Standardizasyona İş Dünyasının Katılımı ► Uluslararası Standart Çalışmalarına Etkin
Katılımın Önemi ► Potansiyelimizin Farkındayız, Gelecek İçin Daha Farklıyız ► Yeni Hükümetlerarası İklim
Değişikliği Paneli (IPCC) Raporu Açıklandı ► Doğunun Lordu: Vladivostok

TSE'ye ulaşmanın en kısa yolu

TSEKurumsal

ISSN: 1300-8366 ► Yıl: 57 ► Sayı: 672 ► Kasım 2018

Sahibi: Türk Standardları Enstitüsü Adına
Adem şahin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Necmettin Güneri

Yayın Yönetmeni: Serap Zeyrek

Editörler: Fatih Işık, Batuhan Batılı

Adres: TSE Basın Yayın Müdürlüğü
Necatibey Cad. No:112 06100 Bakanlıklar / Ankara

☎ 0312 416 66 63

► ✉ mfisik@tse.org.tr

Abone: Adem Dağılı ► ☎ 0312 416 67 47

Reklam: Ceylan Bahardoğan ► ☎ 0312 416 62 20

Grafik Tasarım: Ali Osman Polat

Baskı ve Dağıtım: İleri Basım Mat. Amb. Reklam Tanıtım Yay. ve
Teknik Hiz. Tic. A.Ş. B.Çekmece / İstanbul ► ☎ 0212 454 32 55

Yayın Türü: Yerel Süreli

Basım Tarihi: 25.12.2018

Dergide yayınlanan yazılardaki görüşler yazarlara ait olup
derginin ve yazarın adı alınarak iktibas edilebilir. Dergimize
gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın iade edilmez.

www.tse.org.tr

444 0 873

Prof. Dr. Adem Şahin

► TSE Başkanı

Değerli Okuyucular,

17 Ekim’de Dünya Standartlar Günü vesilesiyle Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile birlikte başta Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mustafa Varank’ın, TOBB Başkanımız Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu’nun, farklı sektörlerden ve çeşitli kuruluşlardan temsilcilerin, akademisyenlerin katıldığı ‘Standardizasyon Zirvesi’ adı altında bir etkinlik düzenledik. Bu etkinliği düzenlemekteki esas amacımız ülkemizin uluslararası standardizasyon çalışmalarına katılımının ne kadar mühim bir mesele olduğunu bir kez daha kamuoyuna duyurmak ve bunun yanında uluslararası standardizasyon çalışmalarına katılan belli başlı firma ve STK temsilcilerinin deneyimlerini öğrenmek ve paylaşmaktı. Düzenlemiş olduğumuz bu etkinliğin ülkemizin uluslararası standardizasyon çalışmalarına katılımına ve buradaki etkinliğine güçlü bir sinerji katacağına yürekten inanıyorum.

Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO), Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC) ve Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) tarafından yayımlanan mesajda Dünya Standartlar Günü’nün bu seneki ana başlığı “Uluslararası Standartlar ve 4. Sanayi Devrimi” olarak belirlendi. 4. Sanayi Devrimi’nin Dünya Standartlar Günü’nün ana teması olarak seçilmesini elbette bir tesadüf olarak değil; dünyanın geçirmekte olduğu bu teknolojik ve sınai devrimde standartların sahip olduğu anahtar unsur olarak yorumlayabilir ve kendimize şu soruyu sorabiliriz: “Bu önemli dönüşümde biz ne yapacağız; standartlara mı uyacağız yoksa standartları mı yapacağız?”

Bu soruya doğru cevap verebilmek için hâlihazırdaki durumumuza derinlemesine bakmak ve bundan öğretici dersler çıkarmamız kaçınılmaz görünüyor. Birkaç istatistikle durumumuzu özetleyebiliriz: ISO’daki toplam komite sayısı 785 iken bizim ülke olarak katıldığımız komite sayısı 172. IEC’de 204 komitenin 56’sında yer alıyoruz. Avrupa Standardizasyon Komitesi’ndeki (CEN) 435 komiteden 112’sinde yer alırken, Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi’nin (CENELEC) 201 komitesinin 24 komitesine katılım sağlıyoruz. Yukarıda saymış olduğum kuruluşların hepsine ülke olarak tam üyeyiz ve bu da tüm komitelere katılım sağlayabileceğimiz anlamına geliyor. Bizim ülke olarak bu komite çalışmalarında etkin bir şekilde yer alarak standartların oluşumunda söz sahibi olmamız ve dünya ekonomisinde güçlü bir ülke olabilmemiz gerekir.

Yukarıda da bahsettiğim güçlü sinerjiyi sürdürülebilir kılmak için standartları belirleme yolculuğundaki yol arkadaşlarımızla sıkça bir araya geleceğiz, sorunlarını çözmeye çalışacağız ve en önemlisi hedefimize ulaşacağız.

16 Dünya Ekonomisinde Büyüme Zayıflıyor

28 Uluslararası Standart Belirleme Süreçlerine Katılımda Sektör Yaklaşımı

60 Doğunun Lordu: Vladivostok

Standard

Ekonomik ve Teknik Dergi

- 22 Uluslararası Standartlar ve Dördüncü Sanayi Devrimi
- 24 Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın Dünya Standartlar Günü Mesajı
- 26 TSE Başkanı Prof. Dr. Adem Şahin'in Dünya Standartlar Günü Mesajı
- 34 Özel Sektör Bakış Açısıyla Standardizasyon
- 44 Uluslararası Standart Çalışmalarına Etkin Katılımın Önemi
- 50 Potansiyelimizin Farkındayız, Gelecek İçin Daha Farklıyız
- 56 Yeni Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Raporu Açıklandı

38 Standardizasyona İş Dünyasının Katılımı

36 bin ürün ve hizmette TSE damgası

Türk Standardları Enstitüsü (TSE) Başkanı Adem Şahin, Türklerin ilk standardının 1502 yılında, zamanın padişahı Sultan II. Bayezid tarafından çıkarılan “Kanunname-i İhtisab-ı Bursa” olduğunu belirterek, “Kalkınmanın temel taşlarından standartların önemi yüzyıllar önce Türkler tarafından kavrandı ve bugün halihazırda uluslararası standartlardan adapte edilerek uyum sağlananlar dahil, 36 binden fazla Türk standardı mevcut” dedi.

Şahin, AA muhabirine, Türklerin, Anadolu’da, aralarında standartların da bulunduğu pek çok alanda önemli uygarlık örnekleri verdiğine işaret ederek, “Türklerin ilk standardı 1502 yılında, zamanın padişahı Sultan II. Bayezid Han tarafından çıkarılan ‘Kanunname-i İhtisab-ı Bursa’nın üzerinden 516 yıl geçti” diye konuştu.

Kalkınmanın temel taşlarından standartların öneminin yüzyıllar önce Türkler tarafından kavrandığına dikkati çeken Şahin, bu alandaki çalışmaların hızla ve gayretle sürdürüldüğünü dile getirdi.

Şahin, uluslararası standartların ‘ticaretin ortak dili’ olarak geçtiğini ifade ederek küresel alışverişin önemli aktörleri arasında yer alan ülkelerin de bu ortak dilin oluşturulduğu uluslararası standardizasyon kuruluşlarında aktif çalışarak, standartların içeriğini belirleme yarışında olduklarını vurguladı.

Uluslararası standardizasyon kuruluşlarına tam üyeyiz

TSE'nin Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu (ISO), Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC), Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN) ve Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (CENELEC) gibi uluslararası kuruluşlara 'tam üye' olduğunu söyleyen Şahin, şöyle devam etti:

"Avrupa standartlarının oluşturulduğu CEN-CENELEC çatısı altında hazırlanarak oy çokluğuyla kabul edilen Avrupa standartları, her üye ülke tarafından ulusal standart olarak kabul ediliyor. CEN-CENELEC tarafından belirlenen tüm Avrupa standartları, kural gereği ülkemizde de aynı konudaki mevcut kural iptal edilerek ulusal standart olarak kayıtlara geçiyor. Kalkınmanın temel taşlarından standartların önemi yüzyıllar önce Türkler tarafından kavrandı ve bugün hâlihazırda uluslararası standartlardan adapte edilerek uyum sağlananlar dâhil, 36 binden fazla Türk standardı mevcut. Son olarak ISO'da veya Avrupa düzeyinde standardı bulunmayan 'Hijyen ve Sanitasyon Yönetim Sistemi' standardımız, uluslararası standartlara yeni konu teklifi olarak sunuldu ve süreci yakından takip ediyoruz."

Şahin, standart sayısının ülkelerin teknoloji düzeyi hakkında fikir verdiğini ancak sayıdan ziyade küresel ticarete önemli rol oynayan uluslararası standartlara katkı sağlanmasının çok daha önemli olduğunu söyledi.

Hazırlanan standartlardan sağlanacak katkının, küresel ticaretten pay almak isteyen her ülke için, üretim altyapısında revizyon gereksinimi ve uygunluk değerlendirme gibi kritik alanlarda ilave maliyetlerin engellenmesi açısından da çok önemli olduğuna işaret eden Şahin, bu noktada ülkelerin kendi ekolünü ve üretim teknolojilerini göz önünde bulundurarak katkı sunduğunu anlattı.

Yılda yaklaşık 300 bin belge düzenliyoruz

TSE'nin asli görev alanı standardizasyonun yanı sıra 'uygunluk değerlendirme' faaliyetleri de yürüttüğüne dikkati çeken Şahin, bu kapsamda teknik özellikleri standartlarla tanımlanmış ürünlerin gerekli özellikleri taşıyıp taşımadığının tespiti için belgelendirme, deney, muayene gözetim işlemleri yapıldığını bildirdi.

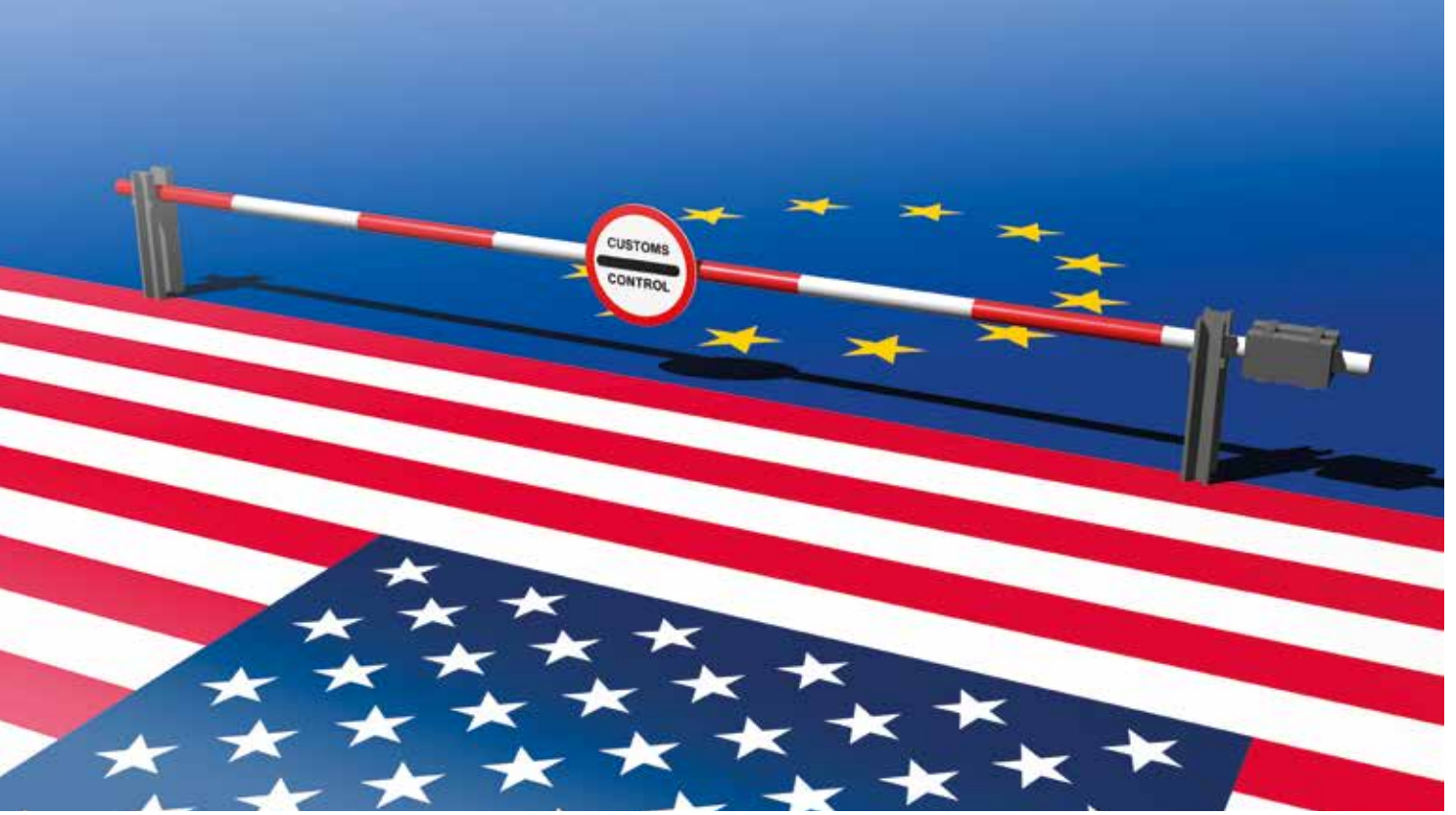
Şahin, TSE'nin sanayici, ihracatçı, ticaret erbabı gibi ekonomik ve ticari hayatın tüm aktörleri için olmazsa olmaz iki önemli işlevi yerine getirdiğini vurgulayarak, "TSE, standardizasyon faaliyetlerini gerçekleştiriyor, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu test-muayene-belgelendirme hizmetlerini yurt içi ve yurt dışında vererek uygunluk değerlendirme işlerini yapıyor. Enstitü, bu iki önemli görevin yanı sıra 'TSE Markası' ile tüketicilerimiz için ürün ve hizmet güvenliği garantisi sunuyor" diye konuştu.

Enstitünün yılda yaklaşık 20 bin ürün belgesi, 4 bine yakın yönetim sistem belgesi ve yaklaşık 30 bin işletmenin Hizmet Yeterlilik Belgesinin rutin denetimlerini gerçekleştirdiğine dikkati çeken Şahin, şunları kaydetti:

"TSE, ayrıca her yıl binin üzerinde eğitim düzenleyerek 30 bine yakın kişiye sertifika veriyor; 70 binden fazla deney ve kalibrasyon raporu hazırlıyor. Enstitü yıllık 100 binin üzerinde gözetim ve muayene faaliyeti gerçekleştiriyor. Daha genel çerçeveden bakıldığında TSE, başta karayolu olmak üzere tüm taşıma türlerinde taşıt, yol ve ürün güvenliğini ilgilendiren konularda yıllık yaklaşık 300 bin belge düzenliyoruz." ■

TSE, standardizasyon faaliyetlerini gerçekleştiriyor, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu test-muayene-belgelendirme hizmetlerini yurt içi ve yurt dışında vererek uygunluk değerlendirme işlerini yapıyor. Enstitü, bu iki önemli görevin yanı sıra 'TSE Markası' ile tüketicilerimiz için ürün ve hizmet güvenliği garantisi sunuyor.

AB'nin STA'ları, Gümrük Birliğinin güncellenmesini gerektiriyor

ABD Başkanı Donald Trump'ın son dönemde siyasi ve ekonomi politikalarındaki belirsizliğinin Asya ülkeleriyle daha yakın ekonomik ilişkiler kurmaya zorladığı Avrupa Birliği, söz konusu ülkelerle Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalamaya başladı.

AB, uluslararası birçok konuda AB'nin en önemli müttefiki haline gelen Japonya ile Temmuz 2018'de, yıl sonunda yürürlüğe girecek bir STA imzaladı. "Serbest ticarete dünyanın en büyük anlaşmalarından biri" olarak nitelendirilen STA, 620 milyondan fazla kişiyi ve dünya GSMH'sinin yaklaşık yüzde 30'unu kapsıyor. AB, Güneydoğu Asya'daki ana ticaret partneri olan Singapur ile de 12. Avrupa-Asya Zirvesi'nde STA imzaladı.

AB'nin, 95 milyon nüfusuyla Asya'nın gelişen ekonomilerinden Vietnam ile de STA'yı yakında imzalaması bekleniyor. Söz konusu anlaşma, AB'nin gelişen bir ekonomiyle yaptığı ilk STA olacak. Anlaşma kapsamında, karşılıklı vergiler yüzde 99 oranında düşürülecek.

AB, Asya ile ticarete yakınlaşıyor

Avrupalı liderler, imzalanan STA'ların ABD Başkanı Trump'ın politikalarının aksine, çok taraflı işbirliği ve korumacılığa karşı güçlü bir sinyal göndereceğini belirtirken, 'Avrupa ve Asya'nın güçlerini birleştirmesinin dünyayı önemli ölçüde değiştirebileceği' tezini savunuyor. Liderler, Asya'da yükselen piyasa ekonomilerinin AB'li üreticiler için önemli bir ihracat potansiyeli yarattığını da vurguluyor.

Dünyada küresel ticaretin öncü rolünü üstlenmeye çalışan AB'nin, Güneydoğu Asya Uluslar Birliğinin yanı sıra (ASEAN) Hindistan, Çin, Malezya, Tayland, Avustralya, Yeni Zelanda, Arjantin, Brezilya, Uruguay, Venezuela ve Paraguay'ın da aralarında bulunduğu çok sayıda ülkeyle ticaret anlaşmalarını imzalamayı hızlandırması, AB ile Gümrük Birliği anlaşması olan Türkiye'yi nasıl etkileyeceği konusunu da gündeme getirdi.

Dünyada küresel ticaretin öncü rolünü üstlenmeye çalışan AB'nin, Güneydoğu Asya Uluslar Birliğinin yanı sıra (ASEAN) Hindistan, Çin, Malezya, Tayland, Avustralya, Yeni Zelanda, Arjantin, Brezilya, Uruguay, Venezuela ve Paraguay'ın da aralarında bulunduğu çok sayıda ülkeyle ticaret anlaşmalarını imzalamayı hızlandırması, AB ile Gümrük Birliği anlaşması olan Türkiye'yi nasıl etkileyeceği konusunu da gündeme getirdi.

Türkiye'nin, AB'nin STA imzaladığı ülkelerle eş zamanlı anlaşma yapamaması ve ekonomik hassasiyet gerektiren bazı düzenlemelerin göz ardı edilmesi, özellikle tekstil, taşıt araçları ve elektronik eşya sektörlerinin zarar görmesine neden olabileceği belirtiliyor.

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) Berlin Temsilcisi Alper Üçok, konuya ilişkin AA muhabirine yaptığı açıklamada, AB'nin, Türkiye'nin en önemli ticaret ortağı olduğunu hatırlatarak, Gümrük Birliğinin, AB ile Türkiye arasındaki ticaret hacmini genişlettiğini ve ticarete konu ürün çeşitliliğini artırdığını belirtti.

AB'nin Japonya ve Singapur ile imzaladığı STA'lardan sonra Türkiye'nin Gümrük Birliği üyeliği dolayısıyla bu süreçten olumsuz etkilenmesi konusunda endişelerin ortaya çıktığını ifade eden Üçok, AB'nin üçüncü taraflarla imzaladığı STA'larla ilgili Türkiye'nin müzakere sürecinde yer almaması ve söz sahibi olmamasının bazı olumsuzluklara neden olduğunu söyledi.

Gümrük Birliği'nin güncellenmesi daha kalıcı bir çözüm

Alper Üçok, söz konusu olumsuzluklara ilişkin şu görüşleri dile getirdi:

"İlk olarak, AB'nin STA yaptığı ülkeler, Türkiye ile de STA yapma konusunda çok istekli olmamaktadır. Ancak Türkiye'nin, Singapur ile zaten STA imzaladığı ve Japonya ile de imza aşamasına yaklaştığı düşünüldüğünde, bu iki ülke örneğinde, çok olumsuz etkilenmeyecektir. İkinci olumsuzluk, AB'nin üçüncü ülkelerle yaptığı STA'ların ticaret saptırıcı etkileri ve bu etkilere karşı Türkiye'nin korumacı önlemler alma zorunluluğudur. Örneğin, AB ile Meksika 2000 yılında STA imzalamıştır. Türkiye – Meksika STA müzakereleri ise sürmektedir. AB ile gerçekleştirdiği STA kapsamında Meksika malları Türkiye pazarına gümrüksüz girebilmekte ve bu durum Türkiye pazarında haksız rekabete yol açabilmektedir. Diğer taraftan Türk ürünleri Meksika pazarında yüzde 10 ila 20 arasında gümrük vergisine tabidir. Türkiye ise bu ticaret sapmasına önlem olarak AB'nin korumacı politikalar olarak eleştirdiği birtakım önlemler almaktadır. Bunların başında, Meksika menşeli ürünlere getirilen yüzde 10 oranındaki toplu konut fonu uygulaması ve ilave ek gümrük vergileri gelmektedir."

Bütün bunların giderek korumacı eğilimlerin hâkim olduğu küresel ticarete bugün için geçerli olduğunu belirten Üçok, "Ancak sürekli olamayacak geçici çözümlerdir. Gümrük Birliğinin güncellenmesinin sağlanması bu konuda daha kalıcı bir çözüm oluşturmaktadır" dedi. ■

Sıfır Gıda Atığı Liderler Ağı

Türkiye’de her yıl ortaya çıkan gıda kayıp ve atığının 26 milyon ton civarında olduğu hesaplanıyor. Bu atıklar gıda tedarik zincirini oluşturan tarımsal üretim, hasat ve depolama, gıda işleme, ambalajlama, dağıtım, perakende ve tüketim aşamalarında ortaya çıkmaktadır.

Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu’ndan (TGDF) yapılan yazılı açıklamaya göre, TGDF ve İngiltere Kraliyet Mühendislik Akademisi tarafından organize edilen ve Netlog ana sponsorluğundaki Sıfır Gıda Atığı Liderler Ağı’nın ilk toplantısı yapıldı.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı’ndan yetkililerin katıldığı toplantıda, sektörü ve sivil toplumu temsilen Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, TGDF, Türkiye Perakendeciler Federasyonu, lojistik sektörü ve çiftçi temsilcileri sunum yaptı. Akademi ayağında ise Ankara Üniversitesi, Türk-Alman Üniversitesi, İngiltere Sussex ve Cranfield Üniversiteleri ile Danimarka Aalborg Üniversitesi’nden konuşmacılar toplantıya katkı sağladı.

Toplantı sonunda yayımlanan deklarasyonda Türkiye’de gıda atıklarının boyutuna dikkat çekilerek sorunlar ve sorunların çözümleri açıklandı.

Konuya ilişkin açıklamada şu ifadeler yer aldı:

“Gıda tedarik zinciri, yiyeceklerin tarladan soframıza gelene kadar geçirdiği tüm aşamaları kapsayan geniş bir ağ. Gıdalar tarlada üretilip hasat ediliyor, depolanıyor, işleniyor, taşınıyor, satışa sunuluyor ve nihayetinde tüketicilerin mutfağına ulaşıyor. Bu aşamaların her birinde gıda kayıp ve atıkları yaşanabiliyor.

Türkiye’de her yıl ortaya çıkan gıda kayıp ve atığının 26 milyon ton civarında olduğu hesaplanıyor. Bu atıklar gıda tedarik zincirini oluşturan tarımsal üretim, hasat ve depolama, gıda işleme, ambalajlama, dağıtım, perakende ve tüketim aşamalarında ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla gıda kayıp ve atıkları ile mücadele, öncelikle çiftlikten çatala gıda tedarik zincirinin paydaşları olan çiftçiler, tük-

carlar, gıda işletmecileri, nakliyeciler, perakendeciler ve tüketicilerin tek tek ve işbirliği içerisinde bütünleşik çabalarını gerektirmektedir.

Gıda tedarik zincirinin bu yöndeki çabalarına ilgili mevzuat, teşvikler ve kaynak aktarımı yolu ile destek olmak kamuya, bu çabalara yenilikçi araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile yol göstermek ise akademiye düşmektedir. Gıda kayıp ve atıkları ile mücadele ancak kamu, özel sektör, akademi, sivil toplum kuruluşları ve tüketicilerin topyekûn işbirliği ile mümkün olacak ve sonuca ulaşacaktır. Bu durum sadece ülkemizi değil, dünya üzerinde açlığın ve yetersiz beslenmenin görüldüğü her yeri ilgilendiren bir insanlık sorunu.”

Gıda tedarik zincirinin her halkasının, gıda kayıp ve atıkları ile mücadele konusunda kendi başına sorumlu olduğu kadar, zinciri oluşturan diğer halkalar ile de işbirliği içerisinde çalışmak zorunda olduğu kaydedilen açıklamada, bu çalışmaların sürdürülebilir sağlam bilimsel temellere oturması için gerekli bilgi, deneyim ve teknolojinin ortaya konularak sorunların çözümünde gıda tedarik zincirine yol gösterecek kurumun ise akademi olduğu ifade edildi.

Açıklamaya şöyle devam edildi:

“Gıda tedarik zinciri paydaşlarının ve akademinin işbirliği ile ortaya koyulan çözümlerin hayata geçirilebilmesi için gerekli teşvik ve kaynak aktarımının yapılması ile mevzuatın oluşturularak gerekli yaptırımların belirlenmesi kamu kurumlarının sorumluluğundadır.

Gıda tedarik zinciri, akademi ve kamu kurumlarının işbirliği içerisinde sıfır gıda atığı hedefine doğru sürdürülebilir ve somut adımlar atabilmesinin şartı, çiftçiden tüketiciye tüm paydaşlarda konuyla ilgili farkındalığın oluşturulması ve belli hedeflere dayanan, akademi, özel sektör ve kamu tarafından desteklenen bir ulusal gıda kaybı önleme yol haritasının ortaya konulmasıdır. Bu konuda sorumluluk özel sektöre ve kamuya düşmektedir.” ■

Gıda tedarik zinciri, akademi ve kamu kurumlarının işbirliği içerisinde sıfır gıda atığı hedefine doğru sürdürülebilir ve somut adımlar atabilmesinin şartı, çiftçiden tüketiciye tüm paydaşlarda konuyla ilgili farkındalığın oluşturulması ve belli hedeflere dayanan, akademi, özel sektör ve kamu tarafından desteklenen bir ulusal gıda kaybı önleme yol haritasının ortaya konulmasıdır.

Standardizasyon Zirvesi

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank: “Standart hazırlama süreçlerine iş dünyamız, binlerce hatta on binlerce temsilciyle katılmalıdır.”

14 Ekim Dünya Standartlar Günü nedeniyle, Türk Standardları Enstitüsü (TSE) ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) işbirliğinde Standardizasyon Zirvesi yapıldı.

“Uluslararası Standartlara Yön Ver” ana teması ile düzenlenen zirveye Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, TSE Başkanı Prof. Dr. Adem Şahin ile çok sayıda davetli katıldı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, zirvenin açılışında yaptığı konuşmada, uluslararası rekabette başarılı olmak isteyen aktörlerin standart yapma sürecinde etkin rol almaya yöneldiğine dikkati çekti. Bakan Varank, Türkiye’nin küresel pazarda daha güçlü olmak için standardizasyon kuruluşlarında aktif bir biçimde yer alması gerektiğini vurgulayarak, “Standart hazırlama süreçlerine iş dünyamız, binlerce hatta on binlerce temsilciyle katılmalıdır. Üretim, ticaret ve iletişim yöntemlerinde köklü değişimlerin yaşandığı çağımızda bu zorunluluk her zamankinden daha fazladır” diye konuştu.

Teknolojik değişim ve dönüşümün çok hızlı bir biçimde hayata dahil olduğuna işaret eden Varank, geleneksel üretim modellerinin dijital doğru kaymaya başladığını ifade etti. Varank rekabet gücünü artıracak ve üretimde yapısal dönüşümü gerçekleştirecek politikalarla yüksek ve sürdürülebilir büyüme oranlarına ulaşmanın mümkün olduğunu belirterek, şunları kaydetti:

“Dijital dönüşüm, tam da bu amaca hizmet eden politikalardan biri. Bakanlık olarak vizyonumuz, hem küresel rekabet iddiamızı sürdürmek hem de kendi imkân ve kabiliyetlerimiz doğrultusunda, hiç kimseyi kopyalamadan ilerlemek. Bu süreci, kamuda ve özelde tüm paydaşlarımızla birlikte en etkin şekilde yöneteceğiz. Bakanlığımızın ilgili kuruluşu TSE de sanayinin dijital dönüşümünde anahtar rol oynayacak kurumlardan birisi. TSE gerek yeni teknolojilere geçişte ihtiyaç duyulan uluslararası standartların hazırlanması ve takibinde, gerekse bu teknolojilerin içerdiği bilgi ve inovasyonun ülke çapında yaygınlaştırılmasında önemli görevler üstlenecektir.”

Ayna komite vurgusu

Sanayiciler, akademisyenler ve ilgili tüm tarafları TSE bünyesinde kurulan ayna komitelerin çalışmalarına katılmaya davet eden Varank, bu komitelerin temel görevinin uluslararası standartları belirleyen kuruluşlarda yapılan çalışmaların takip edilmesi ve yönlendirilmesi olduğunu anımsattı.

Türkiye’de bu komitelere olan ilginin gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında çok düşük seviyede olduğunu aktaran Varank, mevcut durumda 130 civarında ayna komitenin olduğunu ancak bu komitelere aktif katılım sağlanmasında güçlük çekildiğini ifade etti.

Varank, bu konuda üreticilerin elini taşın altına koyması gerektiğini belirterek, “Standartların belirlenmesinde masa başında oturan, sektörü bilmeyen uzmanlar değil, üretim sürecinin bizzat içinde olan, çarkları döndüren üreticiler yönlendirici olmalı ve seslerini duyurmalı” dedi.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu: "Dünyaya daha çok mal satmak istiyorsak ayna komitelere katılmak zorundayız"

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu ise yaptığı konuşmada, standartların Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO), Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC), Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN) ve Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (CENELEC) gibi kuruluşlar tarafından belirlendiğini hatırlattı.

Özel sektöre çağrıda bulunan Hisarcıkloğlu, "Dünyaya daha çok mal satmak istiyorsak mutlaka bu komitelerde çalışmalarda bulunmak zorundayız. İşte bu yüzden Türk sanayisini buralarda daha çok temsil etmeliyiz. Bu işi, özel sektörün daha çok katılımı ile birlikte daha başarılı bir sonuca ulaştırabiliriz" değerlendirmesinde bulundu. Hisarcıkloğlu, gelecek süreçte özel sektör çalışanlarına TOBB ve TSE olarak standardizasyon eğitimi vereceklerini, özel sektörün komitelere katılımını artırmak için TSE'den destek beklediklerini söyledi.

TSE Başkanı Prof. Dr. Adem Şahin: "Standardizasyona da yatırım yapmalıyız"

TSE Başkanı Prof. Dr. Adem Şahin de TSE'nin, ülke sanayicisinin daha az maliyetle yüksek kalitede üretim yapmasının, inovasyon faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürmesinin ve uluslararası standartlara uygun ürün ve hizmet sağlamasının anahtarı durumunda olduğunu bildirdi.

Avrupa Birliği fonlarından yararlanarak 2,4 milyon avro bütçeyle hayata geçirecekleri yeni bilişim altyapısı ve farkındalık projesiyle standardizasyon çalışmalarına sanayicilerin ve ilgili tüm tarafların doğrudan katılımını sağlamayı hedeflediklerini vurgulayan Şahin, şunları kaydetti:

"Amacımız standartları uygulayan değil, standartları belirleyen ülke olmak. Biz, gelişmiş ülkelerce belirlenen standartları kendi pazarımıza tatbik etmekle yetinmemeli, kendi üretim ve tüketim ihtiyaçlarımıza uygun olarak, dünya ticaretinin daha adil ve şeffaf bir ortama taşınmasını sağlayacak küresel standartların oluşmasına da azami derecede katkı sağlamalıyız. Bilim merkezi, teknoloji üssü ve ileri sanayi ülkesi bir Türkiye inşası perspektifiyle çalışan Bakanlığımızın ilgili kuruluşu olarak bu hedeflerin gerçekleşmesi için bütün ekonomi politikalarımızın merkezinde yer alan Ar-Ge ve inovasyon kavramlarının yanına standardizasyon kavramının da temel ve stratejik politika hedefi olarak eklenmesi gerektiğine inanmaktayız."

'Uluslararası Standartlara Yön Ver' Paneli

Standardizasyon Zirvesi, 'Uluslararası Standartlara Yön Ver' ana teması altında düzenlenen panel ile devam etti.

Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makina Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi ve TSE Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Metin Salamcı'nın moderatörlüğünü yaptığı panelde;

- Arçelik A.Ş. Sürdürülebilirlik ve Resmi İlişkiler Direktörü Fatih Özkadı, "Özel Sektör Bakış Açısıyla Standardizasyon",
- TÜPRAŞ Mevzuat ve Resmi İşler Müdürü Nurten Kartal, "Uluslararası Standardizasyon Sahası",
- Türkiye Gazbeton Üreticileri Birliği Genel Sekreteri Gülşah Özdemir, "Standardizasyona İş Dünyasının Katılımı",
- Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği Genel Sekreteri Ayşe Keskinkılıç, "Sanayicinin Standardizasyona Katılıma Dair Kısıtları",
- Eksen Makina Değerlendirme Mühendisliği Müdürü Murat Kadal, "Uluslararası Standardizasyonun Yolu" başlıklı sunumlar gerçekleştirdiler.

Zirvenin son bölümünde, TSE Genel Sekreteri Aykut Kırbaş, Genel Sekreter Yardımcıları Hüseyin Alper Türedi ve Ethem Kaya, katılımcıların Enstitü'nün çalışmalarına ilişkin sormak istedikleri sorulara yanıt verdiler. ■

Ürün Güvenliği Haftası

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, KOSGEB’de Ürün Güvenliği Haftası dolayısıyla düzenlenen etkinlikte, düdüklü tencereden set üstü ocağa, şarj aletinden ütüye, yangın söndürme tüpünden lambaya kadar piyasadan toplatılan güvensiz ürünleri inceleyerek, yetkililerden bilgi aldı. Bakanlığın 81 ilde 800’den fazla denetçiyle piyasa gözetim ve denetimi yaptığına işaret eden Varank, “Bu, Bakanlığımızın önem verdiği bir çalışma. Bu ürünler, hem vatandaşlarımızın cebine hem de sağlığına zarar verebilecek nitelikte” diye konuştu.

Belgesi olmayan ürünleri almamaları konusunda vatandaşlara tavsiyede bulunan Varank, bir sorunla karşılaşılmaması halinde irtibata geçilmesini, Alo 130 İhbar ve Şikayet Hattı ya da CİMER üzerinden de kendilerine ulaşılabilirliğini söyledi.

Varank, açılış töreninde yaptığı konuşmada da vatandaşların tehlikeli ya da kalitesiz ürünler kullanmasını engellemek için çok hassas davrandıklarını, Bakanlık olarak bin 500’den fazla ürün grubunu büyük bir titizlikle denetlediklerini bildirdi.

Denetimlerde asansörlerden elektrik-elektronığa, otomotivden basınçlı ekipmanlara, makinalardan gaz yakan cihazlara kadar birçok ürünün teknik düzenlemelere uygun olup olmadığını tespit ettiklerini vurgulayan Varank, vatandaşların can ve mal güvenliğini temin ettiklerini, aynı zamanda ürün piyasasının kalitesini koruduklarını dile getirdi.

Varank, ürün güvenliğinin sağlanmasının birçok bakanlık ve kamu kurumunun ortak görevi olduğunu ifade ederek, bu konuda piyasa gözetimi ve denetimini etkin, verimli ve işlevsel hale getirmek için ciddi çalışmalar yürüttüklerini anlattı.

En büyük denetimci vatandaşlar

Varank, bu alanda güçlü bir mevzuat yapısına da sahip olduğunu belirterek, "Mevzuatımızın çoğunluğunun AB ile uyumlu olduğunu özellikle belirtmek istiyorum. Ürün gruplarının denetimine ilişkin laboratuvar altyapımızda da oldukça donanımlıyız. Bilgi teknolojilerini aktif kullanarak denetim performansımızı üst seviyede tutmaya çalışıyoruz. Bu anlamda güçlü bir veri tabanımız bulunuyor" ifadesini kullandı.

Piyasada yer alan güvensiz ürünlere karşı en önemli dayanağın tüketiciler olduğuna dikkati çeken Varank, şöyle devam etti:

"Vatandaşlarımızdan da isteğimiz, Bakanlığımızca toplatılmasına karar verilen, üzerinde CE İşareti gibi zorunlu olarak kullanılması gereken işaretleri taşımayan, kullanma kılavuzu Türkçe olmayan ürünleri satın almamalarıdır. Güvensiz ürünlere karşı en büyük denetimci ve gözlemci vatandaşlarımızdır."

178 ürüne 'güvensizlik' kararı

Üreticilerin de piyasaya sunacakları ürünlere ilişkin temel gereklilikleri bilmeleri gerektiğine işaret eden Varank, bunun yerli piyasadaki ürünlerin güvenliği kadar, ihraç edilecek mallar için de önem taşıdığını, Bakanlığın üreticileri bu konuda bilgilendirmek için mevzuat dâhilinde gereken tüm kolaylıkları sağladığını söyledi.

Varank, yerli üreticinin, güvensiz ithal ürünler nedeniyle haksız rekabete karşı korunması konusunda da çok hassas olduklarını ve bu konuda Ticaret Bakanlığı ile etkin bir işbirliği yürüttüklerini vurgulayarak, şöyle konuştu:

"2018 yılı boyunca yaptığımız denetimlerde 45.102 ürünü denetledik. Bu ürünlerin 33.217'sinin teknik mevzuata uygun, yaklaşık yüzde 25'lik orana tekabül eden 12.000 ürünün ise teknik mevzuata uygun olmadığını tespit ettik. Aykırı ve uygunsuz çıkan ürünler için idari para cezası uyguladık. 178 ürün hakkında güvensizlik kararı vererek, bunları piyasadan topladık. En çok toplatılan ürünler şarj cihazları, kablo, ani su ısıtıcı, saç kurutma makinası, elektrikli ocak gibi ürünler oldu. Vatandaşımızın sağlığıyla, güvenliğiyle ve cüzdanıyla oynayanları affetmedik, bundan sonra da affetmeyeceğiz."

Piyasa gözetimi ve denetiminde yeni model

Bakanlığın yeni bir piyasa gözetimi ve denetimi modeline geçtiğini ifade eden Varank, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinde, denetim ayağından çok gözetim ayağının etkin çalışacağı yeni bir model belirlediklerini söyledi.

Varank, denetimlerin niceliğinden çok niteliğini artırıp piyasanın uygunluk seviyesini yükselteceklerine dikkati çekerek, şu değerlendirmede bulundu:

"Bakanlık olarak, 2019 itibarıyla uygulayacağımız 3 strateji ve bu stratejileri hayata geçirmek üzere 17 eylem planladık. İlk olarak uygunsuz ürünün kaynağında engellenmesi için proaktif piyasa gözetimi yaklaşımını benimsedik. Üreticilerimize, ithalatçılarımıza ve ihracatçılarımıza yönelik teknik mevzuat ve standartlar konusunda bilgilendirme, bilinçlendirme ve rehberlik yapma faaliyetlerine ağırlık vereceğiz. İkinci stratejimiz piyasada denetim etkinliğinin artırılmasına yönelik, bütüncül, sürekli iyileştirmeye ve veriye dayalı bir yaklaşım hayata geçirmek olacak. Üçüncü stratejimizle teknik mevzuata uygun faaliyette bulunan üreticilerimizin haksız rekabete karşı korunmasına yönelik, merkezi planlamaya dayalı etkin denetim tedbirleri alacağız." ■

Dünya Ekonomisinde Büyüme Zayıflıyor

Peyman Yüksel ► Ekonomist

Ekonomik ortamın özellikle gelişmekte olan ülkelerde güçlü bir şekilde bozulduğu, gelişmiş ülkelerde ise büyük oranda değişmediği, ancak jeopolitik ve siyasi gelişmeler nedeniyle tedirginlik olduğu gözlemleniyor. Mevcut ticaret engelleri ise dünya ticaretinde daha da zayıf bir büyüme beklentisine neden olarak gösteriliyor. Kısa vadede bu engellerin ortadan kalkmayacağını düşünen ekonomistler, küresel ticaretin ve yatırımların karşılıklı gümrük tarifeleri ile yavaşlamaya başladığına dikkat çekiyorlar. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), dünya ekonomisi için 2018 büyüme tahminini yüzde 3,7’de tutarken, 2019’a ilişkin büyüme tahminini 0,2 puan düşürerek yüzde 3,5 olarak açıkladı. OECD, Avrupa ve Ortadoğu’da politik ve jeopolitik belirsizliklerin arttığını, Çin ekonomisinde ise sert yavaşlamanın ekonomileri vurabileceğine dikkat çekti. Gelişmiş ülkelerde ağırlığını koruyan işsizlik sorunu ise özel tüketimin yavaşlaması nedeniyle devam ediyor.

Dünyanın en önemli ekonomilerinin liderleri 30 Kasım-1 Aralık’ta iki günlük G20 Liderler Zirvesi için Arjantin’in başkenti Buenos Aires’te bir araya geliyor. Zirve “Adil ve Sürdürülebilir Kalkınma İçin Konsensüs Oluşturma” temasıyla gerçekleştiriliyor. “İşin Geleceği”, “Kalkınma İçin Altyapı” ve “Sürdürülebilir Bir Gıda Geleceği” önemli üç gündem konusu olarak belirlendi. Ancak gündem dışındaki toplantılara katılanlar, dijital ticaret ve kripto para birimlerine odaklanacak gibi görünüyor. Arjantin’de “İş Dünyası 20 (Business 20)”, “Düşünce Kuruluşları 20 (Think 20)”, “Sivil Toplum 20 (Civil 20)”, “Kadın 20 (Women 20)”, “Emek Dünyası 20 (Labour 20)”, “Genç 20” (Youth 20)” ve “Bilim 20 (Science 20)” adlı yedi açılım grubunda özelleşmiş konular ele alınıyor. Ticaret savaşlarının bu kadar kızıştığı günlerde G20 Zirvesi’nde uluslararası ticaret kurallarının, ülkeleri dezavantajlı duruma sokmaması gerektiğine dikkat çekilirken, Dünya Ticaret Örgütü’nün (WTO) yetersiz kalan bazı fonksiyonlarının reforme edilmesi gerektiğine vurgu yapılıyor. Uluslararası Para Fonu (IMF) ise G20’nin daha dengeli, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme hedeflerine yönelik ilerlemede yavaş kaldığı eleştirisinde bulundu. IMF, zirve öncesi yayınladığı “G20 Gözlem Notu” başlıklı raporunda ticaret gerilimlerinin daha fazla yükselmesinin ve İngiltere’nin Avrupa Birliği’nden ayrılmasına (Brexit) yönelik belirsizliğin güveni zedeleyerek büyümeyi daha fazla düşürebileceği uyarısında bulunuldu.

Yılın son aylarına girdiğimiz bu dönemde gündemimizi meşgul eden diğer konulara bakalım olursak;

- ✓ Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Donald Trump’ın nükleer anlaşmadan tek taraflı olarak çekilmesinin ardından kademeli olarak geri getirilen İran’a yaptırımların ikinci ve son paketi, 6 Kasım’da resmen yü-

rürlüğe girdi. ABD'nin İran'a, şimdiye kadar görülmemiş sertlikte yaptırımlar uygulaması ve ekonomik olarak da baskı altına alması, büyük ölçüde petrol ihracatına dayanan İran ekonomisini zora sokmayı hedefliyor. İran Ulusal Petrol Şirketi ve ortaklarının, uluslararası faaliyetlerini kısıtlayacak İran'dan enerji alımındaki yaptırımlardan, Türkiye ile birlikte Japonya, Çin, Tayvan, Hindistan, Güney Kore, İtalya ve Yunanistan, "kısmen ve geçici olarak" muaf tutulurken diğer Avrupa ülkeleri "yaptırım kapsamında" kaldılar. Yabancı finansal kuruluşların İran Merkez Bankası ve İranlı diğer bankalarla işlem yapması da yaptırımlara tabi hale getirildi. Ayrıca, bu çerçevede ülkenin liman işletmecileri, tersaneleri ve deniz taşımacılığı sektörü ambargo kapsamına alındı.

- ✓ Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Şi Cinping, "Ticaret savaşını yatıştırmak ve ABD Başkanı Donald Trump'ın serbest ticaret karşıtlığını durdurmak için Çin pazarını tüm dünyaya açacaklarını" belirtti. Dışa açılımının 40'inci yılını tamamlayan Çin, ABD ile rolleri değiştirerek, Devlet Başkanı Şi Cinping'in liderliğinde dünya üzerinde "Çin nüfuzu" nu giderek artırıyor. Çin, dışa açılımdan bu yana 3,12 trilyon dolarla dünyanın en çok döviz rezervine sahip, 11 trilyon dolarla dünyanın en büyük ikinci ekonomisi ve 170 milyar dolarla üçüncü en büyük doğrudan yabancı yatırımcı haline geldi. IMF verilerine göre, Çin'in dünya ekonomisindeki payı 1978'de yüzde 1,8 oranındayken, 2017 sonunda yüzde 18,7 seviyesine yükseldi.
- ✓ İngiltere'de Brexit sürecinde önemli gelişmeler yaşanıyor. Yürütülen yoğun müzakerelerde tarafların taslak bir anlaşma metni üzerinde teknik mutabakat sağladıkları belirtildi. İngiltere Başbakanı Theresa May, kabinesinin taslak anlaşmaya destek verdiğini açıkladı. Taslak metne göre 29 Mart 2019'dan itibaren 21 aylık bir geçiş dönemi öngörülürken, İngiltere AB'ye 39 milyar sterlin tazminat ödemek zorunda kalacak. Ancak May'in bu açıklamasından sonra aralarında Brexit Bakanı Dominic Raab'ın da olduğu iki bakan ve bazı bakan yardımcılarını istifa etti. Bugüne kadar Brexit nedeniyle istifa eden bakanların sayısı dokuzu buldu.

- ✓ Fransa'da ise "Sarı Yelekliler" adı altında örgütlenen eylemciler, son bir yılda motorin fiyatlarının yüzde 20'den fazla artması üzerine bir süredir ülke genelinde gösteri düzenliyordu. Göstericiler daha önce Belçika'nın Fransızca konuşulan Valon Bölgesi'nde de protestolar düzenleyip, siyasi bir oluşuma gideceklerini açıklamışlardı. Kasım ayı sonlarında ise ilk defa sarı yeleklilerin protestosu Brüksel'e sıçramış oldu. Protestolar, AB kurumlarının önüne kadar yayıldı.

- ✓ Brent petrolün varil ululararası piyasalarda kasım ayı başında 75 doların altında seyrederken ay sonu itibarıyla 60 dolardan işlem görmeye başladı. Petrol fiyatları bu seviyesinin altını test etmeye devam ederken, fiyatların dünya genelindeki yüksek arz sebebiyle yükselmesi engelleniyor. Rusya'nın da petrol üretimini Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) ile eşgüdüm halinde azaltması gerektiği konusunda giderek ikna olduğu, ancak üretimin ne miktarda ve ne kadar süre içinde azaltılacağı konusunda OPEC lideri Suudi Arabistan ile pazarlığı sürdürdüğü belirtildi.

Türkiye İhracatta Cumhuriyet Tarihinin En Yüksek Rakamına Ulaştı

- Ticaret Bakanlığı geçici verilerine göre ihracat kasımda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,49 artarak 15 milyar 532 milyon dolar olarak gerçekleşti ve bu rakam aynı zamanda Cumhuriyet tarihimizin en yüksek aylık ihracat tutarı oldu. Otomotivde de ocak-kasım döneminde yüzde 12 artışla 29 milyar dolarlık ihracat yapıldı; böylece 2018'in bitmesine bir ay kala rekor geldi. Kasımda yüzde 5 artışla 2 milyar 769 milyon dolar ihracat gerçekleştiren otomotiv sektörü, böylece bugüne kadarki en yüksek kasım ayı ihracatına ulaştı. İthalat ise yüzde 21,47 azalarak 16 milyar 136 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret açığı bu dönemde yüzde 90,50 azalarak 604 milyon dolar oldu. İhracatın ithalatı karşılama oranı geçen yılın kasım ayında yüzde 69 iken, bu yılın kasım ayında yüzde 96,3 yükseldi. Türkiye'nin ihracatı ocak-kasım döneminde geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 7,75 artarak 154 milyar 232 milyon dolara çıktı; ithalatı yüzde 2,02 azalışla 206 milyar 464 milyon dolara geriledi. Söz konusu dönemde dış ticaret açığı yüzde 22,70 azalarak 52 milyar 232 milyon dolar oldu. Ocak-kasım döneminde ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 74,7 olarak hesaplandı.
- Sanayi üretiminin eylül ayında hem aylık hem de yıllık bazda yüzde 2,7 gerilemesi, 2018 yılını bitirmek üzere olduğumuz bugünlerde büyüme oranlarında revizyona gidilmesini gerektiriyor. Büyümenin son aylarda gerçekleşen

yavaşlama nedeniyle yılın son çeyreğinde daha düşük bir oranda seyretmesi bekleniyor. 3. çeyrekte, iç talep ve yatırımlarda daralma görüldüğünden milli gelirden de yıllık bazda azalış görülme ihtimali bulunuyor. OECD raporunda, bu yıl Türkiye için öngörülen büyüme oranı yüzde 3,3 olarak yer alırken, gelecek yıl Türkiye'nin geçici olarak yüzde 0,4 küçüleceği tahmin edildi. Raporda, Türkiye'de maliye ve para politikasında işletmelerin, hane halkının ve yatırımcıların güvenini yeniden kazanmanın çok önemli olacağına işaret edildi.

- Hükümet iç talebi canlandırmak için gereken önlemleri almaya devam ediyor. Kasım ayı başında altı başlıkta açıklanan ve 31 Aralık gününe kadar devam edecek olan vergi indirimleri, piyasaların olumlu anlamda hareketlenmesini sağladı. Buna göre;
 - Konut satışında KDV oranlarında yüzde 18'den 8'e indirim uygulaması devam edecek.
 - Tapu harçlarının yüzde 4'ten yüzde 3'e indirilmesi yılsonuna kadar devam edecek.
 - Mobilyada KDV yüzde 18'den 8'e iniyor.
 - Beyaz eşyada ÖTV yılsonuna kadar sıfıra iniyor.
 - 1600 CC altı motorlu araçlarda ÖTV uygulamasında 15'er puanlık indirim yapılıyor.
 - Ticari araçlarda KDV yüzde 18'den yüzde 1'e iniyor.

Otomotiv, beyaz eşya, konut ve mobilyada gelen vergi teşvikleri döviz kurundaki düşüş ile birleşince bu dört sektördeki yavaşlamayı durdurdu. Bu sayede yılbaşına kadar satışlardaki hareketliliğin sürmesi bekleniyor.

- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) kasım ayı enflasyon rakamlarının yüzde 1,44 gerileyerek, yıllık bazda yüzde 21,62 olduğunu açıkladı. Döviz kurundaki gerileme ve istikrar, firmaların ürün ve hizmetlerde yaptığı indirimler, ekim başında otomobil gibi ürünlerde devreye giren vergi indirimleri otomatikman enflasyonu indirici etki sağladı. Enflasyonun yönünün 17 ay sonra aşağıya dönmesi piyasalar tarafından olumlu bir haber olarak değerlendirildi. Tüketici fiyatları bazında kasımda bir önceki aya göre en yüksek fiyat artışı yüzde 50,58 ile kuru soğanda oldu.
- Dolar ve eurodaki hareketlilik kasım ayında yavaşladı ve Türk Lirası değer kazanmaya başladı. Aybaşında 5,50 TL olan dolar kuru ve 6,35 TL olan euro kuru, ay sonunda sırasıyla 5,17 TL ve 5,90 TL'ye geriledi.
- TÜİK 2018 yılı Ağustos ayı İşgücü İstatistikleri verisine göre; temmuz ayında yüzde 10,8 olan işsizlik oranı, yüzde 0,5 oranında artışla ağustos döneminde yüzde 11,1 seviyesine yükseldi. Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaş-takilerde işsiz sayısı, 2018 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 266 bin kişi artarak 3 milyon 670 bin kişi oldu. Buna karşılık aynı dönemde istihdam edilenlerin sayısı, bir önceki yıla göre 490 bin kişi artarak 29 milyon 318 bin kişi, istihdam oranı ise 0,3 puanlık artış ile yüzde 48,3 oldu.
- Türkiye'nin gündemine son dönemde giren konkordato işlemleri tanım olarak "bir borçlunun ticari durumunun sarsılmış olmasıyla alacaklıların, alacaklarını belli bir plana göre almaları konusunda kendi aralarında vardıkları ve mahkemece onaylanan anlaşma" olarak geçiyor. Konkordato işlemleri, son dönemde birçok firmanın hatta kişilerin borçlarında yeniden yapılandırma için tercih ettiği bir yöntem oldu. Ancak bu uygulama örneğin ayakkabı sektöründe yanlış bir algıya neden oluyor. Yılbaşından beri ihracatta yüzde 20 artış yakalayan sektör, bu haberlerle değil birkaç firmanın konkordato ilan etmesiyle gündeme geliyor. Bu konuda, konkordato taleplerinin daha sıkı incelenmesi ve şirketler arasında doğan ticari uyumsuzluklarda 'Arabuluculuk Müessesesi'nin devreye girmesi önem kazanıyor.
- Ekimde yaklaşık yüzde 10 değer kaybeden Brent petrolün varil fiyatı, bu ay da geriledi. İran yaptırımlarının başlamasına karşın petrol fiyatlarındaki zayıf seyrin devam etmesinin, Türkiye'nin makroekonomik göstergelerindeki dengelenme ve iyileşme sürecini desteklemesi bekleniyor. Çünkü enerji kalemleri cari açık rakamlarını önemli oranda etkiliyor. Türkiye'nin toplam petrol ithalatı eylülde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 11,27 azalarak 3 milyon 361 bin tona inerken motorin ithalatı ise yüzde 10,26 azalışla 1 milyon 14 bin tona düştü. Kasım ayında motorine iki, benzine de beş kez indirim yapıldı. Böylece kasım ayında örneğin Ankara'da benzine toplamda 88 kuruş, motorine ise yaklaşık 36 kuruş indirim yapılmış oldu. Dağıtım firmalarının belirlediği fiyatlar rekabet ve serbesti nedeniyle şirketlere ve kentlere göre küçük değişiklikler gösteriyor.
- Çevre Kanunu düzenlemesi kasım ayı sonu itibarıyla yasalaştı. Buna göre 1 Ocak 2019 itibarıyla plastik poşetlerin para ile satılmasına başlanıyor. Türkiye'de şu anda yıllık olarak 35 ila 45 milyar adet plastik poşet kullanıldığı, kişi başına yaklaşık 440 adet poşet kullanımının, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2023 hedefi olarak kişi başına ortalama 40 adete düşürülmesinin planlandığı belirtiliyor. Bu sayede hammaddesi yurtdışından gelen petrol türevi plastik üretimi azaltılarak denizlerdeki plastik atıkların da temizlenmesi hedefleniyor.
- Turizm Bakanlığı verilerine göre yılın ilk 10 ayında gelen yabancı turist sayısı yüzde 22 artışla 35,6 milyona ulaştı. 2018 yılı Ekim ayında Türkiye'yi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 25,48 artışla 3 milyon 755 bin 467 oldu.

Yılın son ayına girdiğimiz bu günlerde jeopolitik ve siyasal gelişmeleri, petrol ve döviz fiyatlarındaki dalgalanmaları, ABD-İran yaptırımlarını, ABD-Çin ticaret savaşlarını ve bütün bunların küresel büyümeye etkilerini takip etmeye devam edeceğiz. ■

Uluslararası Standartlar ve Dördüncü Sanayi Devrimi

James M. Shannon

► IEC Başkanı

John Walter

► ISO Başkanı

Houlin Zhao

► ITU Genel Sekreteri

250 yıl önceki ilk sanayi devriminde hayati bir yeri olan standartlar, Dördüncü Sanayi Devrimi'nde de önemli bir rol oynayacaktır.

Dördüncü Sanayi Devrimi, fiziksel, dijital ve biyolojik dünyalar arasındaki geleneksel sınırları değiştiren yeni teknolojilere işaret etmektedir. Buhar gücünün Birinci Sanayi Devrimi sırasında üretim metotlarını ve toplumların yaşam tarzını dönüştürdüğü gibi, insanların ve nesnelerin birbirleri ile artan bağlanabilirlikleri üretim, ticaret ve iletişim yöntemlerimize önemli etkiler yapacaktır.

18. yüzyılda gerçekleşen beden gücünden fabrika ve makina gücüne geçiş, standartlara olan ihtiyacı artırmıştır. Makina parçalarının değiştirilmesi ve belirli malzemelerin seri üretimine olanak sağlanması bu ihtiyaca bir örnektir.

Standartlar, bugün yeni bir çağa girerken bir kez daha kilit rol oynayacaktır. Tanıklık ettiğimiz değişim hızı, standartlar olmadan mümkün olmayacaktır. Girişimciler, yeni teknolojilere sorunsuz bir geçiş yapılması ve cihazların uyumlu ve karşılıklı çalışabilmesi için IEC, ISO ve ITU gibi kuruluşlar tarafından hazırlanan uluslararası standartlara ihtiyaç duymaktadırlar. Bu standartlar, ayrıca bilgi ve inovasyonun küresel düzeyde yayılması için birer araçtır.

Dördüncü Sanayi Devrimi ile ortaya çıkan değişim hızının getirdiği zorluklar da vardır. Robotlar ve yapay zekâ daha önce insanlar tarafından yapılan birçok işi devralacak, katmanlı üretim (3D baskı olarak bilinmektedir) ürün üretme şeklimizi değiştirecek ve bizlere evde üretim yapma imkânı sağlayacaktır. Uçaklardan bebek telsizlerine kadar her şey dijital olarak birbirlerine bağlı olacağı için, verilerin saldırılara açık hale gelmesi ve güvenlik ihlalinin sonuçları artarak büyümektedir. Bunlar büyük veri, artan entegrasyon, bulut depolama ve cihazların açık iletişimi ile öne çıkan yeni akıllı teknolojilerin ortaya çıkardığı sorunlardan bazılarıdır.

Uluslararası standartlar güvenliğin sağlanması ve riskin en aza indirilmesi için önemli araçlardır. Mesela, güvenlik standartları verilerimizin güvende tutulmasını ve bilgisayar korsanlarının caydırılmasını sağlayabilir. Ayrıca, robotlar için güvenlik standartları, insanlar ile iletişimlerini kolaylaştıracaktır.

Dördüncü Sanayi Devrimi başlamıştır ancak toplumun refahına yönelik tüm potansiyelin hayata geçirilmesi için standartlara ihtiyaç vardır. ■

DÜNYA STANDARTLAR GÜNÜ
14 Ekim 2018

ULUSLARARASI STANDARTLAR VE

4. Sanayi devrimi

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın Dünya Standartlar Günü Mesajı

İçinde bulunduğumuz yüzyıl, mal ve hizmetlerin, üretim faktörlerinin, teknolojik birikimin ve finansal kaynakların ülkeler arasında serbestçe dolaşabildiği; faktör, mal, hizmet ve finans piyasalarının giderek bütünleştiği bir süreci işaret etmektedir. Her türlü mal ve hizmetin dünyanın çok farklı bölgelerinde üretilip, yine çok farklı alanlarında satılmasını sağlayan bu süreçte rekabet edebilmenin birinci koşulu, uluslararası standartlara uygun mal ve hizmet üretiminden geçmektedir.

“Dünya Standartlar Günü” her yıl 14 Ekim günü tüm dünyada standardizasyonun önemine ve faydalarını dikkat çekmek amacıyla kutlanmaktadır. Uluslararası standartlar ticareti kolaylaştıran, yeni pazarlara ulaşılmasını sağlayan, ürün ve hizmetler için kalite ve güvenlik altyapısını oluşturan, üretim süreçlerini iyileştiren, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde teknoloji kullanımını yaygınlaştıran, çevreyi ve sağlığı koruyan ortak bir dil işlevi görmektedir.

Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC), Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) ve Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) bu yılki Dünya Standartlar Günü kutlamasının temasını, "Uluslararası Standartlar ve 4.Sanayi Devrimi" olarak belirlemiştir.

Ortak mesajda da vurgulandığı üzere 4. Sanayi Devrimi tüm dünyada üretim, ticaret ve iletişim yöntemlerinde köklü değişikliklere neden olacak yeni bir dönemi işaret etmektedir. Siber Fiziksel Sistemler (CPS) olarak adlandırılan ve bilişim teknolojileriyle donanmış makinelerin, nesnelerin birbiriyle konuştuğu, öğrendiği ve bunların imalat da dahil hayatımızın her alanında var olacağı bu dönemde ürün ve üretim süreçlerinin tamamında dijitalleşme söz konusudur.

Üretimin her aşamasında sayısal verilere dayalı, optimal ve daha hızlı karar süreçleri karşımıza çıkmaktadır. Bu hız, hem ürünün tasarımından üretimine geçen süreyi azaltarak pazara girme süresini kısaltmakta hem de tüketici taleplerine daha çabuk cevap verebilecek ürün çeşitliliğini mümkün kılmaktadır. Pazara giriş süreçleri ve üretimin her aşamasındaki bu dijitalleşme, firmalar için hem ciddi verimlilik artışı hem de maliyetlerde ciddi düşüş anlamına gelmektedir.

4. Sanayi Devrimi, Türkiye için önemli fırsatlar barındırmaktadır. Üretim süreçlerini, ekonomilerin yapısını ve niteliğini radikal bir şekilde etkileyen 4. Sanayi Devrimi konusunda Bakanlığımız, kamu kurumları, özel sektör ve STK'lar politika geliştirmeye ve farkındalık oluşturmaya çalışmaktalar. Özellikle katma değerli, yüksek teknoloji ürettiği artırma ve bilgi tabanlı ekonomiye geçiş hedefimiz de 4. Sanayi Devrimi ile entegre edilerek, ülkemiz lehine güzel sonuçlar elde edilebilir.

Bakanlığımız bu devrimin ve dönüşümün ilgili tüm paydaşlarla işbirliği içerisinde ve sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi adına çeşitli politika ve stratejiler belirlemekte ve bu hususta özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından gerçekleştirilen her türlü faaliyete gerekli desteği vermektedir.

Bakanlığımızın ilgili kuruluşu Türk Standardları Enstitüsü de 4. Sanayi Devrimi'ne geçişte anahtar rol oynayacak kurumlarımızdan biridir. Türkiye'de her türlü standardı hazırlamak ve hazırlatmakla yükümlü olan Enstitümüz, gerek yeni teknolojilere geçişte ihtiyaç duyulacak uluslararası standartların hazırlanması ve takibinde, gerekse de bu teknolojilerin içerdiği bilgi ve inovasyonun standartlar vasıtasıyla ülke çapında yaygınlaştırılmasında önemli görevler üstlenecektir.

Bu düşüncelerle, mal ve hizmet üretiminde, dilleri, dinleri, kültürleri farklı insanları ortak bir dil ile birbirine bağlayan standartların önemini anlaşılmaya, standardizasyon bilincinin ülkemizde ve tüm dünyada yaygınlaşmasına hizmet eden Dünya Standartlar Günü'nü kutluyorum. ■

TSE de 4. Sanayi Devrimi'ne geçişte anahtar rol oynayacak kurumlarımızdan biridir. Türkiye'de her türlü standardı hazırlamak ve hazırlatmakla yükümlü olan Enstitümüz, gerek yeni teknolojilere geçişte ihtiyaç duyulacak uluslararası standartların hazırlanması ve takibinde, gerekse de bu teknolojilerin içerdiği bilgi ve inovasyonun standartlar vasıtasıyla ülke çapında yaygınlaştırılmasında önemli görevler üstlenecektir.

TSE Başkanı Prof. Dr. Adem Şahin'in Dünya Standartlar Günü Mesajı

Standartlar, insanlık tarihi kadar eski olan, günlük yaşamın her alanında bulunan, hayatı kolaylaştırmak, sosyal, ekonomik, kültürel ve benzeri alanlarda belirli bir düzen tesis etmek amacıyla oluşturulan kurallardır. İnsanların anlaşabilmek için kullandıkları dil ve yazı da aslında birer standarttır.

Ürünler ile ilgili standartlar çok eski tarihlere dayanmaktadır. İlk ortaya çıkan ürün ile ilgili standartlar, ölçüm standartlarıdır. Bu standartlar, mal ve hizmet alışverişinde bulunan tarafların ilişkilerde haksızlığa yol açmamaları için fiziksel ölçüm temelinde yayınlanmıştır.

Tarihte bilinen ilk yazılı standart “Kanunname-i İhtisab-ı Bursa”, Osmanlı Padişahı Sultan II. Bayezit Han tarafından 1502 yılında ferman olarak yayınlanmıştır. Bu belgede kalite, boyut, ambalaj gibi konularda standartlar belirlenmiş, narh ve ceza hükümlerine de yer verilmiştir.

Standartlar yeni bir
çağa girerken bir kez
daha kilit rol oynayacak.
İş dünyası, üretimlerinin
yeni teknolojilere uyum
sağlayabilmesi için
uluslararası standart-
lara ihtiyaç duyacak,
bilgi ve inovasyonun
küresel düzeyde
yayılması, standartlar
sayesinde olacak.

Standardizasyon çalışmalarının günümüz anlamında kullanımı, yani belirli ve yetkili kuruluşlar tarafından standartların belirlenmesi çalışmaları 20. yüzyılda ger-
çekleşmeye başlamıştır. Uluslararası standartlar teş-
kilatı olarak ilk kurulan teşkilat 1906 yılında faaliyete
geçen Uluslararası Elektroteknik Komisyonu'dur (IEC).
Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) ise 1947
yılında kurularak çalışmalarına başlamıştır.

Standardizasyon faaliyetlerinin önemine ve faydaları-
na dikkat çekmek üzere, her yıl 14 Ekim "Dünya Stan-
dartlar Günü" olarak kutlanmaktadır.

Dönemin Türk Standardları Enstitüsü Başkanı olan Fa-
ruk Sunter'in, Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı
Genel Kurulu'na sunduğu teklifle tüm dünyada "Dün-
ya Standartlar Günü"nün kutlanmasına karar verildi.
1970 yılından bu yana her yıl Uluslararası Standardi-
zasyon Kuruluşu (ISO), Uluslararası Elektroteknik Ko-
misyonu (IEC) ve Uluslararası Telekomünikasyon Bir-
liği (ITU) ortak yayınladıkları mesajla 14 Ekim Dünya
Standartlar Günü'nü kutlamaktadır.

Üç kuruluşun yayınladığı ortak mesajın bu yılki teması "Uluslararası Standartlar ve 4. Sanayi Devrimi" başlığıyla açık-
lanmıştır.

4. Sanayi Devrimi ile akıllı makinalardan, 3 boyutlu yazıcılardan, nesnelerin interneti ve bulut bilişim gibi adeta ge-
lecek dönemin habercisi olan olgulardan bahsediyoruz.

4. Sanayi Devriminin hayata geçebilmesi için büyük bir dönüşüm gerekmektedir. Bu dönüşüm için gerek şirketler
gerekse de ülkeler inisiyatif almak zorundalar. Bu süreç altyapı gerekliliğinin yanında oldukça ciddi bir teknolojik
dönüşümü de zorunlu kılmaktadır. 4. Sanayi Devrimi ile birlikte ekonomik ve sosyal bir dönüşüm yaşanması da
beklenmekte olup yeni alanlar ve iş yapma şekilleri ortaya çıkacaktır.

ISO, IEC ve ITU tarafından yayınlanan ortak mesajda da belirtildiği gibi, standartlar yeni bir çağa girerken bir kez
daha kilit rol oynayacak. İş dünyası, üretimlerinin yeni teknolojilere uyum sağlayabilmesi için uluslararası standart-
lara ihtiyaç duyacak, bilgi ve inovasyonun küresel düzeyde yayılması, standartlar sayesinde olacak.

Firmalarımızın, sanayici ve işadamlarımızın bu yeni döneme ayak uydurabilmeleri ve küresel rekabette geride kalma-
maları için ilgili teknik dokümanların ve standartların oluşturulmasında TSE'nin öncülüğüne ihtiyaç olacağı aşikârdır.
İlgili teknik düzenlemeleri ve standartları teknik kurul gibi platformlarda sanayici ve işadamlarımızla birlikte yapa-
cak, 4. Sanayi Devrimi'ne yönelik standardizasyon ve uygunluk değerlendirme altyapısını birlikte oluşturacağız.

16 Ekim'de 64'üncü kuruluş yıldönümünü kutlayan Türk Standardları Enstitüsü, bugüne kadar olduğu gibi bundan
sonra da Türkiye'de standardizasyonun ülke için taşıdığı önemi anlatmaya, bu konuda tüm kesimlerin bilinçlenme-
sine yönelik toplantı, çalıştay ve sempozyumlar düzenlemeye devam edecektir.

Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmeyi hedefleyen Türkiye'nin standardizasyon alanında dünya devleriyle
aynı kulvarda olması gerektiği açıktır. TSE, bu bilinçle standardizasyon çalışmalarına devam etmektedir.

Bu düşüncelerle standartların öneminin anlaşılmasına, standardizasyon bilincinin ülkemizde ve tüm dünyada yay-
gınlaşmasına hizmet eden 14 Ekim Dünya Standartlar Günü'nü kutluyorum. ■

Uluslararası

Standart Belirleme Süreçlerine Katılımda Sektör Yaklaşımı

Ayşe Keskinılıç

► Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği Genel Sekreteri

Büyükölük olarak 32 milyar TL'lik bir sektör olan beyaz eşya sektörünün ciro-su yüzde 75 oranında ihracat kaynaklıdır. Dünyada 100'ü aşkın ölkeye çoğunluğu AB pazarı olmak üzere ihracat yapılmaktadır. Sektörde doğrudan istihdam 60.000 kişidir. Ancak, sektör geniş bir ekosisteme sahiptir ve 500 tane KOBİ büyüklüğünde yan sanayi ve 15.000 tane perakende satış noktası, 3500 tane satış sonrası hizmet yerine getiren servis ağı bulunmaktadır. Dolaylı istihdam dâhil olarak sektörde 600.000 kişi çalışmaktadır.

Türkiye, Çin'den sonra üretim kapasitesi olarak dünyada en büyük ikinci beyaz eşya sektörüne sahiptir. Sektörün büyüklüğü sadece üretim kapasitesinden meydana gelmemektedir. Aynı zamanda, AR-GE, patent, uluslararası marka yönetimi, tedarik zinciri yönetimi anlamında da Türkiye ortalama-sının üzerinde yatırımlar bulunmaktadır. Türkiye'nin uluslararası rekabette bu avantajlı durumunun devam etmesi garanti bir durum değildir. Gerek gelişen teknolojinin bir parçası olmak için yapılan Sanayi 4.0 yatırımları, gerekse girdi maliyetlerinde sürekli artış baskısı, uluslararası rekabet gücümüzün azalması endişesi oluşturmaktadır. Sektör, uluslararası standartlarda Türkiye aleyhine oluşabilecek bir gelişmenin firmalara ve ölkemize getireceği maliyetin son derece farkında olarak, gerek insan kaynağı gerek maddi kaynak tahsis etmekte ve uluslararası standart belirleme süreçlerine kendi çabasıyla dâhil olmak için mücadele vermektedir. Ayna komitelerde aktif görev alınmakta ve yurtdışı standardizasyon toplantılarına ölkemiz adına katılım sağlanmaktadır.

Ev ve Benzeri Yerlerde Kullanılan Elektrikli Aletlerin Güvenliğı ve Performansı alanında çalışan iki ayna komite bu alanda iyi örneklerdir. Bu komitelere katılım üst seviyede olmakla birlikte sektörün bütüncül temsilini sağlamak açısından sektördeki daha küçük oyuncuların da ayna komitelere dâhil olması için çaba harcanmaktadır. Küçük oyuncular da ayna komiteye katıldığında ve uluslararası standartlar toplantılarına aktif katılım sağlandığında Türkiye'nin birçok standart hazırlama faaliyetinde önemli bir yer edineceğine inanılmaktadır. Bu anlamda eğer gerekli destek alınabilirse üretilen ürünlerle ilgili olan tüm uluslararası standart hazırlama çalışma grubu ve genel toplantılara katılım sağlanabilir. Bu faaliyetler, Türkiye'nin beyaz eşya sektöründe dünyada ikinci sırada yer almasının devamını sağlamaya yönelik birer adım olarak görölmektedir.

Hâlihazırda Türkiye’de birçok sektör için uluslararası standartlara tabi olunması söz konusudur. Standartların belirlenmesi ve mevzuata yansımalarının ardından bu mevzuat sanayiciler tarafından uygulanmaktadır. Ayna komiteler uluslararası standart oluşturma süreçlerine katılımda çok önemli bir rol üstlenmektedir. Bu komitelerde etkinliğin artırılması için firmaların kalifiye insan kaynağı tahsis etmesi gerekmektedir. Uzmanların düzenli olarak bu süreçlere katılımının sağlanması, hem personelin mutat iş süreçlerinden ayrılmasının getirdiği maliyet hem seyahat masrafları olmak üzere iki önemli maliyet unsuru ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla şirketler sınırlı kaynaklarını çok seçici kullanmak durumunda kalmaktadır. Takip edilmesi gereken uluslararası toplantıların ancak bir kısmına katılım sağlanabilmektedir.

Uluslararası standart oluşturma süreçlerinin somut faydalarının görülmesi zaman alabilmektedir. Düzenli takip ve toplantılara katılım sayesinde somut faydalar ortaya çıkmaktadır. Ancak bunu zaman-fayda bağlamında doğrusal bir düzleme oturtmak işin doğası gereği mümkün olmamaktadır. Küresel değer zincirleri ile bütünleşme arttıkça standardizasyon süreçlerine katılım daha da önemli hale gelmektedir. Faaliyetinin büyük kısmı yurt dışı piyasalar ile bağlantılı olan beyaz eşya sektörü bu bağlamda yüksek bir bilinçle hareket etmektedir.

Ülkemizin uluslararası standart belirleme süreçlerinde gelişiminin sağlanması ana sanayiler üzerinden olacaktır. Katma değeri yüksek ürün üreten ve uluslararası rekabette belli bir noktaya gelmiş olan sektörler bu süreçlere etkin katılım sağlamak konusunda bilinç sahibidir ve ihtiyaç duyulan kalifiye insan kaynağını istihdam etmektedir. Ancak, dünyanın ikinci büyük üreticisi olan Türkiye beyaz eşya sektöründe dahi, kaynak kısıtları sebebiyle standart belirleme süreçlerinde arzu edilen etkinlik seviyesi sağlanamamaktadır. Bunun bir ülke menfaati olduğu düşünüldüğünde, devlet için zor olmayan ancak özel sektör için çok kritik birkaç adım atılması halinde orta dönemde sanayiye büyük fayda sağlayacağına inanılmaktadır. Bu konuda sağlanabilecek destekler;

- Şirketler tarafından toplantılara gönderilen personelin seyahat masraflarına katkı sağlanması,
- Toplantı süreleri ile sınırlı hizmet pasaportu tahsis edilmesi,
- Etkinliğin sağlanması açısından aynı personelin toplantılara gönderilmesi halinde istihdam yardımı verilmesi,
- Ülkemizin prestiji açısından bazı toplantılara ev sahipliği yapılması konusunda temsil desteği

olarak sayılabilecektir. Ayrıca, ürün standartlarının elektrik mühendisliği ve makine mühendisliği gibi lisans programlarında seçmeli ders olarak verilmesi için çalışmalar yapılması da gündeme alınmalıdır.

Uluslararası
standart
oluşturma
süreçlerinin
somut
faydalarının
görülmesi
zaman
alabilmektedir.
Düzenli takip
ve toplantılara
katılım
sayesinde
somut
faydalar ortaya
çıkmaktadır.
Ancak bunu
zaman-fayda
bağlamında
doğrusal
bir düzleme
oturtmak işin
doğası gereği
mümkün
olmamaktadır.

Standartların uygulanması konusunda da devlet-özel sektör işbirliğinin önemli olduğu düşünülmektedir. Sanayicilerin kendi laboratuvarlarında sürekli aynı tür ürünleri test etmeleri sebebiyle sahip oldukları uzmanlaşmayı, gerek ithalat denetimlerinde gerek Piyasa Gözetim Denetimi (PGD) süreçlerinde kamu personeli ile paylaşmaları gerektiği düşünülmektedir.

Ülkemizin uluslararası standart belirleme süreçlerinde gelişiminin sağlanması ana sanayiler üzerinden olacaktır. Katma değeri yüksek ürün üreten ve uluslararası rekabette belli bir noktaya gelmiş olan sektörler bu süreçlere etkin katılım sağlamak konusunda bilinç sahibidir ve ihtiyaç duyulan kalifiye insan kaynağını istihdam etmektedir. Ancak, dünyanın ikinci büyük üreticisi olan Türkiye beyaz eşya sektöründe dahi, kaynak kısıtları sebebiyle standart belirleme süreçlerinde arzu edilen etkinlik seviyesi sağlanamamaktadır.

Belirli sektörlerde, üretimin doğası gereği standart belirleme toplantılarına katılım desteğinden daha çok ana sanayiler yararlanabilecektir. Ancak sektörün özelliğine göre KOBİ ölçeğinde de süreçlere dâhil olunabilecektir. Bu tür desteklerin devlet tarafından ilan edilmesi birçok sektörde farkındalığı artıracaktır. Birçok devlet desteği türü için, desteklerin hedeflendiği şekilde kullanılıp kullanılmadığı konusunda denetim mekanizması oluşturulması gerekebilmektedir. Ancak, uluslararası toplantılara katılım ve standart belirleme süreçlerinde etkinliğin artırılması konusunda verilecek desteğin kontrol mekanizması ayna komiteler vasıtasıyla kendi içinde zaten yer almaktadır.

Standartların uygulanması konusunda da devlet-özel sektör işbirliğinin önemli olduğu düşünülmektedir. Sanayicilerin kendi laboratuvarlarında sürekli aynı tür ürünleri test etmeleri sebebiyle sahip oldukları uzmanlaşmayı, gerek ithalat denetimlerinde gerek Piyasa Gözetim Denetimi (PGD) süreçlerinde kamu personeli ile paylaşımları gerektiği düşünülmektedir. İhtiyaç halinde, akredite laboratuvarların kamu personeli ile birlikte veya kamu personeli denetiminde kullanılmasına imkân sağlanmalıdır. Aynı şekilde, Türk Standardları Enstitüsü (TSE) laboratuvarlarında ölçümlerin özel bir uzmanlık gerektirdiği durumda, sektörün katkı sağlamasının yolu açılmalıdır. Bu şekilde kaynakların etkin kullanılacağı, büyük emek sarf edilen ithalat ve PGD süreçlerinin daha verimli olabileceği değerlendirilmektedir. ■

Özel Sektör Bakış Açısıyla Standardizasyon

Fatih Özkadı

► Arçelik A.Ş. Sürdürülebilirlik ve Resmi İlişkiler Direktörü

Arçelik A.Ş., Türkiye, Romanya, Rusya, Çin, Güney Afrika, Tayland ve Pakistan'da olmak üzere 7 ülkede 18 üretim tesisi sayesinde 130'dan fazla ülkeye beyaz eşya ihracatı gerçekleştirmektedir. Bu kadar geniş bir coğrafyada operasyonlarımızı sürdürürken, teknolojinin son gelişmelerine adapte olmak, ülkelerin yasal zorunluluklarını yakından takip etmek ve pazara sunduğumuz ürünleri güvenlik, enerji ve kaynak verimliliği açısından en üst düzeyde tutmak zorundayız.

Dünya çapında, her ülke için gereklilikleri ve daha fazlasını tüketicilere sunabilmek adına minimum yasal gereksinimleri ve bu gereksinimlere uyduğumuzu gösteren standartları takip etmek zorundayız. Arçelik A.Ş. olarak uluslararası standardizasyon çalışmalarına düzenli olarak katılım sağlamak planlarımızda daima öncelikli olarak yer almaktadır.

Ülkemizde, uluslararası standartları takip etmemizi sağlayan en önemli paydaşımız Türk Standardları Enstitüsü'dür. Sektörümüzü ilgilendiren ürün enerji performansı, ürün güvenliği ve elektromanyetik uyumluluk gibi test standartlarını TSE Ayna Komiteleri aracılığıyla IEC/CEN-CENELEC/ISO tarafından düzenlenen toplantılara katılarak takip etmekteyiz.

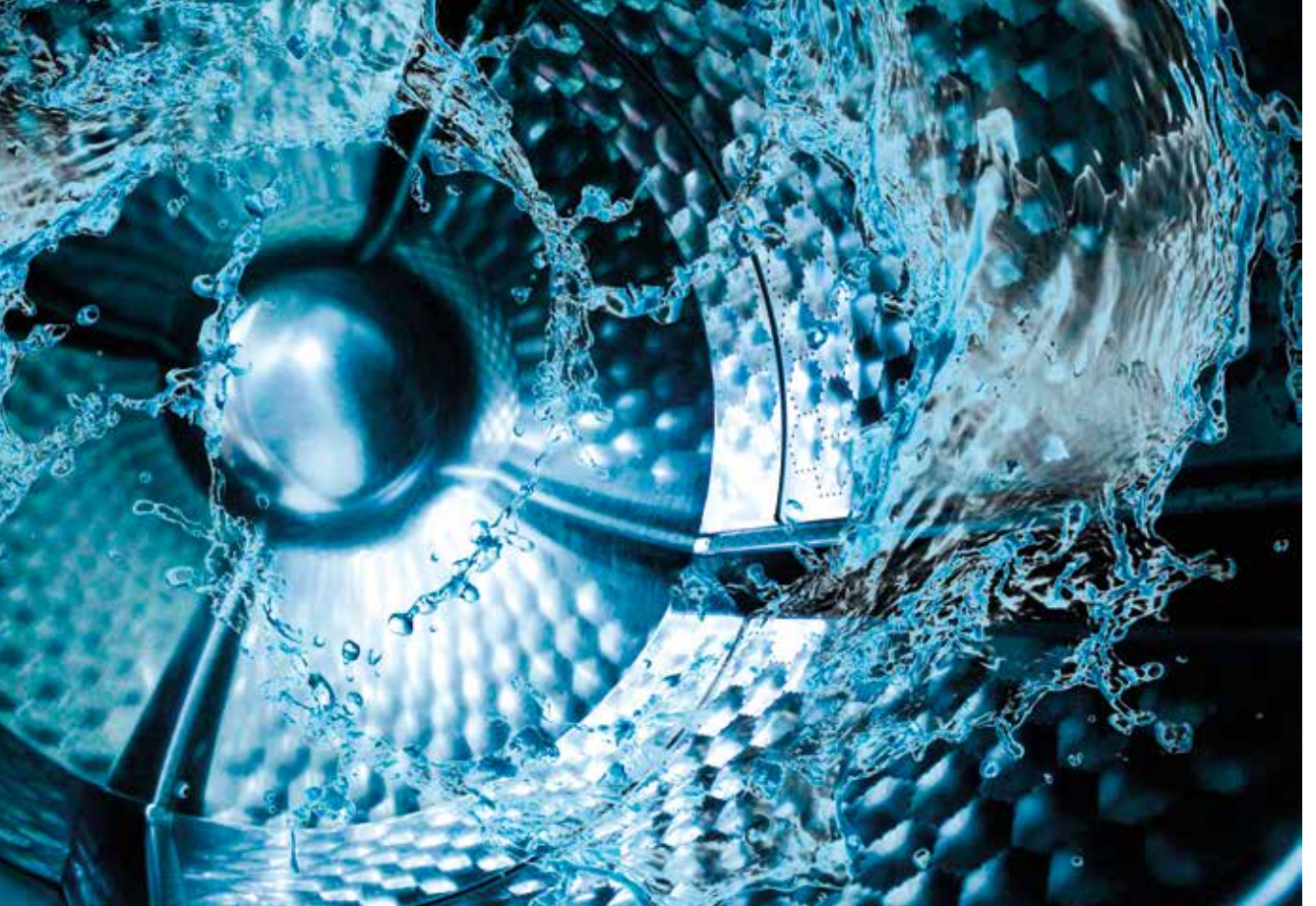
Takip ettiğimiz standartların ana amacı, üretilen ürünlerin performans, güvenlik gibi her türlü özelliğinin tüm piyasada aynı şekilde ölçülmesi ve doğrulanmasıdır. Türkiye’de de güçlü bir piyasa gözetim denetimi ile desteklenen ürün mevzuatları, uluslararası standartlara bağlı olarak adil rekabet ortamını sağlamakta ve hem tüketiciye hem de sanayiye ışık tutmaktadır.

Ülkemizdeki beyaz eşya sanayisi için en önemli dış pazarlar Avrupa Birliği ve Amerika’dır. Her iki pazar da, güçlü bir standardizasyon ağını temel almış mevzuatlar tarafından kontrol altındadır. Özellikle adil bir rekabet ortamı için bu yapının elzem olduğu aşikârdır.

Herhangi bir mevzuat ile kapsama alınmayan ürünlerde, standarda uygunluğun aranmadığı durumlar ortaya çıkmakta ve bu standartlara uygun tasarım/üretim yapan firmalar rekabette dezavantajlı konuma gelebilmektedir.

TSE, ayna komiteler aracılığı ile Türkiye’nin uluslararası standardizasyon platformlarında etkin rol oynaması için gerekli ortamı sağlamaktadır. Ülkemiz üreticilerinin bu standartların geçerli olduğu pazarlarda yaşanacak gelişmeleri ve değişiklikleri öngörebilmesi ve uzman katılımı ile ülke ekonomisine katkı verecek şekilde yön vermesi açısından, bu platform desteği oldukça önemlidir. Özellikle, sektörümüz için olmazsa olmaz bir uygulama olan evsel ürünlere yönelik enerji etiketi mevzuatlarının bağlı olduğu standartlarda, ilgili toplantıları şirket olarak sürekli takip etmekte ve katılım sağlamaktayız.

Güvenlik standartlarının takibi ile de tüketiciye dünyanın diğer tüm pazarlarındaki ürünlerle aynı seviyede ürünleri ulaştırmaktayız. Bu açıdan, TSE’nin uluslararası standart takibindeki rolü bizim için paha biçilmezdir.

Buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi gibi beyaz eşya ürünlerinin enerji ve çevreye duyarlı tasarım kriterleri ile ilgili performans standartlarında test metodlarının geliştirilmesi ve doğrulanması konusunda uluslararası platformlara katılımımız, ürünlerimizi piyasaya doğru zamanda ve mevzuata uygun şekilde verebilmemizi sağlamaktadır.

Yakın bir örnek vermek gerekirse, önümüzdeki 3 sene içerisinde değişmesi öngörülen beyaz eşyalara uyumlu AB enerji etiketlemesi ile ilgili mevzuatlar, ürün standartlarının da değişmesini gerektirmektedir. Gelişen teknolojiler ile mevcut standartların yeterli olmadığı durumlar ortaya çıkabilmekte, bu da mevcut standartların güncellenmesi gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu doğrultuda teknik çalışma grubu toplantılarına katılımımız ve katkımız ile uluslararası pazarlarda sunduğumuz ürünler ile ilgili gelişmeleri takip etmekteyiz. Bu toplantılarda beyaz eşya pazarında önemli bir üretici konumunda yer alan Türkiye sanayisinin üretim maliyetlerinin rekabetçi konumda kalmasını ve ürünlerimizi dünyadaki diğer üreticilerle eşzamanlı pazara sürebilmemizi sağlayacak, ülkemize özel geri bildirimleri iletmekteyiz.

Gene son dönemden verebileceğimiz bir örnek, buzdolabı güvenlik standartlarında yapılmak istenen değişikliktir. IEC üyesi bazı ülkelerin kendi pazar normlarını uluslararası standart normları haline dönüştürmek istemelerine karşı, TSE MTC 126 Ayna Komitesi içerisinde oluşturulan bir alt grup ile Türkiye’de üretim yapan sanayicinin yatırım ve hammadde maliyetlerinin yükselmesini önlemeye çalışıyoruz.

Bu görüşlerimizi desteklemek amacıyla geçtiğimiz dönemde Yeni Zelanda ve Güney Kore’de yapılan teknik toplantılara katılım sağladık.

TSE ile ortak işbirliğine açık olduğumuz diğer bir konu ise beyaz eşya dışındaki diğer üretim mallarını da etkileyecek yatay standartların oluşmasında öncü rol almaktır. Özellikle Avrupa’da yeni çalışılan ürün dayanımı, tamir edilebilirlik ve geri dönüştürülmüş malzeme kullanımı ile ilgili standartlarla, akıllı cihazların birbirleriyle iletişimlerini düzenleyecek interoperabilite standartları bunlardan en önemlileri. Dünyadaki pek çok tüketici derneğinin, dünyaca ünlü ev eşyası, elektronik ve elektrikli cihaz üreticisi şirketlerin odak konusu olan bu standartların takibi ile ilgili gerekli adımların en kısa zamanda atılmasının gerektiğine inanıyoruz. ■

TSE, ayna komiteler aracılığı ile Türkiye’nin uluslararası standardizasyon platformlarında etkin rol oynaması için gerekli ortamı sağlamaktadır. Ülkemiz üreticilerinin bu standartların geçerli olduğu pazarlarda yaşanacak gelişmeleri ve değişiklikleri öngörebilmesi ve uzman katılımı ile ülke ekonomisine katkı verecek şekilde yön vermesi açısından, bu platform desteği oldukça önemlidir.

Standardizasyona

İş Dünyasının Katılımı

Gülay Özdemir

► Türkiye Gazbeton Üreticileri Birliği Genel Sekreteri/İnşaat Mühendisi

Kısaca kendimizden bahsederek söze başlayacak olursak, Türkiye Gazbeton Üreticileri Birliği (TGÜB) 1990 yılında kurulmuş, bünyesinde gazbeton üreticisi sanayicileri barındıran bir STK'dır. TGÜB bünyesinde ülkemizin önde gelen altı sanayi kuruluşu üye olarak yer almakta ve üyelerimize ait 12 adet gazbeton üretim tesisinde yıllık 5,3 milyon metreküp kapasite ile üretim yapılmaktadır. TGÜB üyesi olmayan üreticiler de eklendiğinde, ülkemizde gazbeton üretim tesisleri toplam kurulu kapasitesinin 5,8 milyon metreküp olduğunu söyleyebiliriz.

Birlik üyelerimiz AKG Gazbeton, Ege Gazbeton, Gaziantep YTONG, KÇS Gazbeton, NUH Yapı ve Türk YTONG'tan oluşuyor. Ayrıca, kısa adı EAACA olan Avrupa Gazbeton Birliği üyesiyiz. EAACA bünyesinde yer alan Teknik Komite çalışmalarında aktif olarak yer alan Türkiye, özellikle standardizasyon ve teknik içerikli çalışmalarda görev üstlenerek, hem EAACA'ya katkıda bulunmakta hem de CEN ve ISO gibi uluslararası platformlardaki gelişmelere tanıklık ederek, güncel teknik gelişmeleri izlemektedir. EAACA'ya üye olan toplam ülke sayısı 18 olmasına karşın, tam oy hakkına sahip olup, AB üyesi olmayan yegâne ülke Türkiye'dir. Ancak Avrupa'daki gazbeton kullanım oranlarına bakıldığında, Türkiye'nin Avrupa birincisi olduğunu görmenin haklı gururunu yaşıyoruz. Avrupa gazbeton sektöründe liderliği paylaşan ilk 3 ülke Polonya, Almanya ve Türkiye'den oluşuyor.

Sanayici için standartlar ya da standardizasyon çalışmalarında yer almanın önemi, aslında bir zorunluluk ilişkisinden kaynaklanmaktadır. Sanayici ürettiği ürünü, sahip olduğu teknik özelliklerin uygunluğunu tanımlayarak pazara sunmak zorundadır; diğer bir deyişle pazara sunulan malın diğer üreticilerin ürünleriyle benzer nitelikte olduğunu tanımlayacak ortak bir dile ihtiyaç bulunmaktadır. İşte bu ortak dili standart sağlamaktadır. Standartın tanımladığı koşulların yerine getirilmesi ile üretilen üründe kalite ve güvenlik sağlanırken, üreticiler arasındaki haksız rekabetin önü de kesilmektedir. Ayrıca günümüzde çevre ve insan sağlığına verilmesi gereken önemin de hayata geçirilmesini sağlayan koşulların yine standartlar vasıtasıyla gerçekleştirildiğini unutmamamız gerekiyor.

Sanayicilerin ürününü pazara sorunsuz biçimde sunma ihtiyacı, bu pazara malın arzı için gerekli olan standarda uygun üretildiğini kanıtlama yani belgeleme ile mümkün olmaktadır. İç pazarda yer alan belgelere baktığımızda, ilgili standarda uygunluğunu gösteren TSE ya da bir ön standart niteliğinde olan TSEK kalite belgesini görüyoruz; ürettiğimiz ürünü dış pazarlara da sunacaksa CE işaretini iliştiirmemizi sağlayan belgeden bahsediyoruz. Eğer ürettiğimiz ürünün standardı yoksa ya da olumlu yönde standarttan sapması varsa yani inovatif bir ürünse, bu sefer de ulusal ölçekte belgelen-

dirmede Ulusal Teknik Onay diye adlandırılan UTO belgesini ya da Avrupa bazında geçerli olmasını istiyorsak Avrupa Teknik Onay belgesi olan ETA belgesini alma zorunluluğundan bahsetmemiz gerekiyor. Bu sayede ETA belgesine sahip bir ürüne uluslararası pazarda CE işaretini ilâştirebilirken, UTO belgesine sahip bir ürüne de iç pazarda G işareti ilâştirebiliyor.

Bu genel tanımlardan sonra, gazbeton sektörü olarak konuyla ilgili neler yaptığımızı örneklerle ifade etmek gerekirse, TGÜB'ün Türk Standardları Enstitüsü ile birlikte çalıştığı standartlar arasında;

- TS 825- Binalarda Isı Yalıtım Kuralları Standardı çalışmaları kapsamında, TSE 1997-2002-2012 Teknik Komisyon Üyelikleri,
- TS EN 771-4- Gazbeton Kagir Birimler Standardı tercüme çalışması (TSE 2005)
- TS EN 12602 - Ön üretimli Donatılı Gazbeton Birimler Standardı tercüme çalışması (TSE 2010)
- TS EN 15304 - Gazbeton Donma Çözülme Etkisine Direncin Tayini Standardı tercüme çalışması (TSE 2016)
- TS 13729 - Gazbeton Isı Yalıtım Levhası Standart çalışması (TSE 2016) yer almaktadır.

TGÜB kurulduğu yıllardan itibaren bünyesinde yer alan nitelikli mimar ve mühendislerle yapılandırdığı Teknik Komitesi vasıtasıyla, 1997 yılından bu yana gücü yettiği oranda TSE bünyesindeki bu çalışmalara kurumsal olarak iştirak etmektedir.

Yukarıda ifade ettiğim çalışmalara kısaca değinecek olursak, TS 825 Binalarda Isı Yalıtım Kuralları Standardı, Türkiye'nin en önemli standartlarından biri ve zorunlu bir ulusal standart. Bu standardın çalışmalarında ve revizyonlarında teknik kurul komisyon üyeliğini de üstlenmiş durumdayız. Bu konuda bir kritik yapmak gerekirse, 2013 yılında TSE tarafından yayımlanan TS 825 revizyon çalışmaları, yetkin teknik insanların ciddi mesai harcayarak yaklaşık iki yıldan daha uzun bir süre üzerinde çalıştığı bu standart, maalesef Resmi Gazete'de yayımlanmadığı için kadük duruma düşmüştür. Ülke bazındaki enerji girdimizin büyük ölçüde ithalata bağlı olduğu düşünülürse, yaptığımız hesaplamalara göre enerji girdimizde yapabileceğimiz yüzde 5 tasarrufu her yıl kaybediyoruz. Son 5 yıldaki kaybımızı kümülatif olarak yüzde 25 olarak ifade etmek, sanırım yanlış olmayacaktır.

TGÜB'ün ilgisini oluşturan standartlardan biri de TS EN 771-4 gazbeton kagir birimler standardıdır. Kısaca ifade edecek olursak, kagir bir malzeme olan gazbeton, teknik özellikleri itibarıyla hafifliği, yanmazlığı, yüksek ısı yalıtım kapasitesi ve çevre dostu gibi özellikleriyle öne çıkan bir duvar malzemesi. Ayrıca blok dışında donatılı gazbeton yapı elemanı olarak adlandırılan gazbeton paneller ise fabrika ön üretimli paneller. Bu gazbeton paneller ile ilgili standart da TS EN 12602 olarak ifade edilen Ön Üretimli Donatılı Gazbeton Birimler Standardı.

TS 13729 Standardı ise aslında çok yeni bir standart, inovatif bir malzeme olan Gazbeton Isı Yalıtım Levhasına ait bir standart; yukarıda ifade ettiğimiz gibi 2016 yılında TSE tarafından hazırlanan ve yayınlanan bir standart. Avrupa standartlarından tercüme edilen bir EuroNorm değil, EN kodu yoktur. Yani, TSE son dönemlerde genel olarak EN normlarını çevirerek, standart oluşturmaya karşın, ihtiyaç doğduğunda bu çalışmayı ulusal ölçekte hazırlayarak, 2017 yılında yayımlamıştır.

TS EN 15304 - Gazbeton Donma Çözülme Etkisine Direncin Tayini Standardı ise gazbeton ile ilgili bir deney standardını tanımlamaktadır.

TGÜB'ün güncel olarak ilgi alanındaki standart çalışmasını hala TS 825 oluşturmaktadır. 2018 yılı için planlanmış olan revizyon çalışmalarının başlamasını bekliyoruz. İlgi alanımızı oluşturan bir başka standart ise TS 2510, Kagit Duvarlar Hesap ve Yapım Kurallarını düzenleyen bir standart; ilginçtir bu standardın yayınlanma tarihi 1977 yılıdır. Doğal olarak günümüzün gelişen teknolojileri ve çeşitlenen yapı malzemeleri yelpazesini düşündüğümüzde bu standart çok yetersiz ve karşılıksız kalmaktadır. Bu nedenle, bu standarda dair TSE ve TOBB işbirliğinde bir çalışma başlatılarak, benzer kapsamda olan Eurocode 6'nın tercüme edilerek bu norma dönme yönünde çabalar ve çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca sektörümüzü doğrudan ilgilendiren TSEK 108'in Gazbeton Asmolen Standardı haline getirilmesi çalışmaları da bulunmaktadır.

TSE bünyesi içinde yer alan Ayna Komitelere geldiğimizde, 3 tane ayna komite üyesi olarak çalışmalarımızı yürütmekteyiz. Bu ayna komitelerden birincisi MTC 114 (CEN/TC 125) Kagit Birimler Ayna Komitesi. Bu ayna komite bünyesinde tuğla sektörü, gazbeton sektörü ve bims sektörü yer alıyor. Bünyesinde yer aldığımız ikinci ayna komite ise, MTC 20 (CEN/TC 177) Donatılı Gazbeton ve Hafif Agregalı Betonlar Ayna Komitesi. Sonuncusu ise, MTC 11 (CEN/TC 88) Isı Yalıtım Malzemeleri ve Ürünleri Ayna Komitesi. Burada kısa bir yorum yapmak gerekirse, TSE açısından ilk iki ayna komitenin iyi çalışan ayna komiteler arasında olduğunu söylememiz gerekiyor. Ancak aynı yorumu MTC 11 için yapmak pek mümkün görünmüyor; bu komite en son toplantısını 2009 yılında yapmış. Dolayısıyla, ayna komitelerimizin sadece yapılandırılmış olması yeterli değil. Çünkü bu yapılar çok detaylı uzmanlık gerektiren alanlar, bu komitelerde yetkin insanların yer alması ve somut olarak bir çalışma yaparak, çıktılarını ortaya koyabilmesi gerekmektedir. Bu noktada bazı komitelerin başarılı, bazılarının ise maalesef başarısız bir performansla sahip olduklarını söylememiz gerekiyor. Çok sayıda üye barındırdığı görülen, nicel olarak oldukça büyük görünen bazı ayna komiteler ne yazık ki nitelik olarak o büyüklüğe sahip değiller.

MTC 114 (CEN/TC 125) Kagit Birimler Ayna Komitesi'nin 2012-2017 yılları arasında MTC 114 ile ilgili standart taslak aşamasında 128 adet görüş verildiği görülmektedir. Benzer bir performans 2012-2017 yılları arasında MTC 20 (CEN/TC 177) Donatılı Gazbeton ve Hafif Agregalı Betonlar Ayna Komitesi için de geçerlidir; standart çalışmaları ile ilgili 8 adet görüş verilmiştir.

Ülkelerin CEN içindeki oy oranlarına baktığımızda, Türkiye'nin Almanya ile neredeyse başa baş noktasında olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla önemli olan, sahip olduğumuz o sandalyeleri sadece son oylamadaki editoryal düzeltmelerde değil, çalışmanın başından itibaren çalışma gruplarında içerik çalışmalarında yer alarak doldurabilmektir.

Kamu ve özel sektör işbirliği içerisinde sürdürülebilir, liyakatli bir yapı kurarak, gerekli bütçe sağlanarak benzer bir yapı sürdürülmeli diye düşünüyorum. Bu iş tek başına özel sektörün ayna komiteler içinde yapabileceği bir iş olarak görünmemektedir. Buradaki en büyük problem olan maddi kısıtların aşılması ve kaynak yaratılması en kritik konuların başında gelmektedir. İlgili Bakanlıklar, TOBB, KOSGEB gibi yapılarla işbirliği içinde oluşturulacak bütçeler ile bu sorunun maddi çözümü oluşturulabilir.

CEN'in web sitesinde tanımlanan teknik yapılanma hiyerarşisine baktığımızda CEN bünyesinde teknik komiteler ve onların altında yer alan çalışma gruplarını görüyoruz. Bu yapıların sayısının toplamda 4 binleri aşan rakamlara ulaştığını görüyoruz. İşin vahametini anlamak için, sadece MTC 114 bağlamında TC 125'i incelediğimizde, bu teknik komite altında 8 adet çalışma grubu olduğunu görüyoruz. TC 88'e yani ısı yalıtımına baktığımız zaman ise çalışma grubu sayısının 23'e ulaştığını görüyoruz. Dolayısıyla, eğer Avrupa bünyesinde standart çalışmalarında etkin olmak istiyorsak, sadece teknik komite toplantılarına arada bir katılarak bunu sağlamanın mümkün olmadığına, uzman olduğunuz konuda yapılanmış olan çalışma gruplarında yer alıp söz sahibi olmadan, teknik komitede etkin olmanın mümkün olamayacağını anlamamız gerekiyor. Çünkü yapılan çalışmaların birbirini tamamladığını, sürekli olması gerektiğini, sürdürülebilir olması gerektiğini kabul etmemiz gerekiyor.

Süreçler konusunda da bir fikir sahibi olabilmek için EN 12602 Donatılı Gazbeton Standardını incelediğimizde, standardın taslak çalışma başlangıcı 1990'dır. 2007'de CEN/TC 177 Teknik Komite Toplantısı'na katılım sağladığımızda standart hala taslaktı ve ancak 2008'de yayımlandı. Dolayısıyla çalışma sürecinin oldukça uzun olabileceği gerçeğini göz ardı etmeden, sahip olduğumuz bilgi donanımıyla çalışmak, çabalamak ve sürece müdahil olmak, bizlere hedeflediğimiz başarıyı getirecektir. EN 12602 çalışmaları konusunda edindiğimiz deneyim, bunu doğrular niteliktedir.

TSE tarafından aktarılan bilgiler içinde yer alan, ISO ve CEN içerisinde TSE'nin takip ettiği teknik komiteleri incelediğinizde, ISO'da toplam 738 tane yapı olduğunu ve TSE'nin ancak 168 tanesi içinde yer aldığını görüyoruz. Benzer şekilde CEN'de 440 yapı var, biz Türkiye olarak 110'unda yer alıyoruz. Yani ülkemizin bu komitelere katılım oranlarına baktığımızda yüzde 25'leri geçemediğimiz ortaya çıkıyor. Buna ilaveten bir başka gerçek ise daha da can acıtıcı, sayısal azlığına rağmen içinde yer aldığımız komitelerde performans ve etkinlik değerlendirmeleri yaptığımızda da karnemizin çok başarılı olmadığını görüyoruz. Ancak Sayın TSE Başkanının da ifade ettiği gibi, bu yapılarda yön vermek ve belirleyici olmak konusunda başarılı olmadığımızı hepimiz bugün itiraf edebiliyorsak, bunun üstesinden gelmek için iyi bir başlangıç noktasında olduğumuzu düşünebiliriz.

Ülkelerin CEN içindeki oy oranlarına baktığımızda, Türkiye'nin Almanya ile neredeyse başa baş noktasında olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla önemli olan, sahip olduğumuz o sandalyeleri sadece son oylamadaki editoryal düzeltmelerde değil, çalışmanın başından itibaren çalışma gruplarında içerik çalışmalarında yer alarak doldurabilmektir. Bu konuda TGÜB'ün farkındalığının oluşması, Avrupa Gazbeton Birliği'ne üye olması ve bu uluslararası Birliğin teknik kurulları içinde yer alan kişilerin çoğunun ISO ya da CEN'de bulunan çalışma gruplarında ve teknik komitelerde üye olarak görev yapmaları nedeniyledir. Dolayısıyla sektörümüzü ilgilendiren pek çok gelişmeyi

orada yakalayabilmemiz, bunların farkında olabilmemiz ve üzerinde çalışmalar yapmamızla, ayna komiteler içerisinde daha aktif bir konuma gelebilmemizin ana nedenleridir. İçinde yer aldığımız bu uluslararası Birlik bünyesinde benzer pek çok paralel çalışma grupları var. Çevre, enerji, malzemeye dair özellikler, yapısal tasarımlar, yangın güvenliği vb. gibi. Bizler buradaki çalışmaların içinde yer alıp, oluşan çıktıları kendi sektörümüz ile ilgili ulusal standart çalışmalarında ya da ulusal yönetmelik çalışmalarında kullanıyoruz. Dolayısıyla bu şekilde tam da istendiği gibi küresel anlamda bir bakış açısına sahip oluyoruz. Kendi deneyimlerimizden yola çıkarak, bu vesileyle tüm sektörlerin kendi alanlarındaki uluslararası yapılarda yer almalarının önemine vurgu yapmak istedim.

Son olarak önerim, bir CEN teknik komite toplantısına bir kere gidilecekse gidilmesine gerek olmadığı yönündedir. Ama bu yapılarda etkin olmak isteniyorsa, Türkiye adına TSE temsilcimiz oy kullanacaksa, TSE temsilcimiz bu teknik komite bünyesinde yer alan bir çalışma grubuna da dâhil olmalı; ayrıca Türkiye’de onun karşılığı olan ayna komitede de çalışıp üretim yaptıktan sonra oraya gitmeli ve ilişkileri sürdürmelidir. Yukarıda aktardığım uluslararası Birlik içinde bir teknik kurul üyemiz, ISO’da da temsilci, CEN’de de temsilci, WG1’de de temsilci, WG3’te de temsilci olarak yer almaktadır. Yani kamu ve özel sektör işbirliği içerisinde sürdürülebilir, liyakatli bir yapı kurarak, gerekli bütçe sağlanarak benzer bir yapı sürdürülmeli diye düşünüyorum. Bu iş tek başına özel sektörün ayna komiteler içinde yapabileceği bir iş olarak görünmemektedir. Buradaki en büyük problem olan maddi kısıtların aşılması ve kaynak yaratılması en kritik konuların başında gelmektedir. İlgili Bakanlıklar, TOBB, KOSGEB gibi yapılarla işbirliği içinde oluşturulacak bütçeler ile bu sorunun maddi çözümü oluşturulabilir.

Sözlerimi toparlayacak olursam; Türkiye eğer CEN bünyesindeki çalışmalarda etkin olmak istiyorsa, hem bu işin lideri olarak TSE’nin hem de TSE bünyesindeki ayna komitelerde yer alan sektör bileşenlerinin yerine getirmesi gereken ciddi görevleri olduğunu düşünüyorum. Tüm bileşenlerin, daha iyi şeyler yapabilme kapasitesinin gerçekten var olduğunu, nitelik ve teknik bilgi olarak yetkin olduklarını, ancak bunları olması gerektiği gibi yapabilmemiz gerektiğine inanıyorum. Yani günümüzün en popüler söylemiyle, sürdürülebilirlik anahtar kelime olsa gerek, çare bir şeyi bir kere yapmak değil, kendi sistemi içinde devam ettirebilmekten geçiyor. ■

Uluslararası Standart Çalışmalarına Etkin Katılımın Önemi

Nurten Kartal

► TÜPRAŞ Mevzuat ve Resmi İşler Müdürü

Standartlar, ürünün aynı kalitede üretimini güvenceye almakta ve uluslararası piyasada ihraç edebilmek için de kolaylık sağlamaktadır. Bu nedenle, standartların yakından takip edilmesi, hazırlanması aşamasında aktif katılım, değişiklik olduğunda gerekli önlemlerin zamanında alınması büyük önem taşımaktadır.

Uluslararası Standart Kuruluşları ve Ülkemizin Üyeliği

Türk Standardları Enstitüsü (TSE), Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (International Organization for Standardization – ISO) ve Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (International Electrotechnical Commission – IEC) kuruluşlarına 1956 yılında, Avrupa Standardizasyon Komitesi (European Committee for Standardization – CEN) ve Avrupa Elektroteknik Komitesi (European Committee for Electrotechnical Standardization – CENELEC) kuruluşlarına 2012 yılında tam üye olmuştur.

Uluslararası standart kuruluşlarının standart hazırlamaktan sorumlu teknik komiteleri bulunmaktadır. TSE'nin bu uluslararası standart kuruluşlarına üyeliği, ülkemizde sanayi temsilcilerine, araştırma kuruluşlarına, laboratuvarlara ve ürünle ilgili tüm sektör temsilcilerine, standartların hazırlandığı teknik komite çalışma gruplarında aktif olarak çalışma fırsatı sunmaktadır.

TÜPRAŞ'ın Uluslararası Standart Çalışmalarına Katılımı

CEN/TC 19 "Gaseous and liquid fuels, lubricants and related products of petroleum, synthetic and biological origin." Teknik komitesinin karşılığı olan;

MTC 1 : “Petrol Ürünleri, Gaz ve Sıvı Yakıtlar, Yağlar ve İlgili Ürünler” ayna komite çalışmalarına katılarak, rafineri şirketi olarak TÜPRAŞ da uzmanlarıyla katkı sağlamaya çalışmaktadır.

CEN/TC 19 Teknik Komite altında çalışma grupları yer almaktadır. Sektörümüzü ilgilendiren “CEN/TC 19/WG 21 Specification for unleaded petrol” benzin, “CEN/TC 19/WG 23 Specification of automotive LPG and related test method” otogaz, LPG ve “CEN/TC 19/WG 24 Specification of distillate fuels” motorin çalışma gruplarına katılmaktayız.

Bu çalışma gruplarında, ürün kalitesiyle ilgili daha önceden belirlenmiş olan sınır değerlerde değişiklik, bu sınır değerlerin ölçümünde kullanılan laboratuvar test metotlarında değişiklik, Avrupa Birliği Direktiflerinde belirlenen değişiklikler yansıtılmakta veya ürünle ilgili yaşanan bir sorunun çözümüne yönelik yeni bir spesifikasyon belirlenilmektedir.

Petrol ürünlerinde CEN tarafından bu çalışma grubu çalışmaları sonucu, gerekli süreçlerden geçtikten sonra yayımlanan EN standartları, TSE tarafından yayımlanmakta ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından yayımlanan Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelik madde 5 2. fıkraya göre 6 ay sonra teknik düzenleme haline gelmekte, standardın uygulama zorunluluğu başlamaktadır.

Üretici firma olarak rafineriler eğer sınır değerlerde yapılabilecek değişiklikler üretim süreçlerinde değişiklik gerekti-

Ülke olarak, önemli bir bütçe ayırdığımız uluslararası standart kuruluşları toplantılarına ülkemizden de bu standartlardan etkilenecek rafineriler, dağıtıcılar, laboratuvar kuruluşları, düzenleyici kurum (EPDK), harmanlanan ürün üreticileri (biyodizel, biyoetanol üreticileri), araştırma kuruluşları (TÜBİTAK), otomotiv üreticileri ve standartları yayımlayan TSE temsilcilerinin aktif katılımını sağlamalıyız.

Herhangi
bir değişiklik
veya erteleme
sağlayamamak
bile, standart
yayımlanmadan,
değişiklikleri
ülkemizde bu stan-
dart değişiminden
etkilenecek
ilgili kuruluşlara
aktararak,
uygulama
aşamasında
yaşanabilecek
sıkıntıların önüne
geçilmesi amacıyla
önceden hazırlık
yapılmasını ve
gerekli önlemlerin
alınmasını
sağlayabiliriz.

riyorsa yatırım ihtiyacı doğmaktadır. Rafinerilerde yatırım süreçleri için yurtdışı lisansör firmalarla çalışma gerekebilme, temel mühendislik, detay mühendislik ve kurulum çalışmaları önemli maddi kaynak ve insan kaynağı gerektirmektedir. Bu nedenle yatırımın tamamlanması 3-5 yıl sürebilmektedir.

Laboratuvar analiz süreçlerinde test metotlarında yapılacak değişikliklerde, yeni cihazların satın alınması gerekebilecektir. Bu cihazların çoğu yurtdışından satın alınmakta, satın alma süreci en az 6 ay sürebilmektedir. Bu metodun, bu cihaz alındıktan sonra laboratuvarda uygulamaya alınması, akreditasyon süreci de zaman gerektirecektir. Yeni bir laboratuvar cihazı alımı ve metodun akreditasyonu yaklaşık iki yıllık zaman alacaktır.

CEN/TC 19 Teknik Komitesinin altında laboratuvar test metotlarıyla ilgili önemli araştırmalar yapan çalışma grupları bulunmaktadır. Ülkemizde de bu alanda çalışan akredite laboratuvar kuruluşları temsilcilerinin de bu çalışma gruplarında yer alması önemlidir.

Yurtdışında yapılan çalışma gruplarına ülkelerini temsilen ulusal standart kuruluşları, rafinericiler, dağıtım şirketleri, otomotiv üreticileri, araştırma kurumları, laboratuvarlar ve biyoyakıt üreticileri katılmaktadır.

Uluslararası Standart Çalışmalarına Katılımın Yararları

Bu gruplarda yapılan çalışmalar sonucu alınan kararlara göre standartlarda yapılacak değişiklikler tüm ülkeleri bağladığı için ülkeler bu gruplara, bu konuda en iyi yetişmiş, tecrübeli uzmanlarını göndermektedir. Çalışmalar sırasında yapılan tartışmalarda uzmanlar, standartta yapılacak değişiklikleri istedikleri yönde yapabilmek için tüm birikimlerini ortaya koymaktadır. Yapılacak değişiklikle ilgili tüm ülke delegelerinin görüşü alınmaktadır. Bu nedenle bu çalışma gruplarına katılım, buraya göndereceğimiz uzmanlarımızın birikimlerine ve tecrübelerine çok ciddi katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmalara katılmadığımız zaman bu standartlar kesinleşecek, TSE tarafından yayımlandıktan sonra uygulamak zorunda kalacağız. Bu çalışmalarda aktif olarak yer alarak, standartlar yayımlandıktan sonra uygulama aşamasında yaşayabileceğimiz yatırım gereklilikleri, yeni test metotları için gerekli olacak cihazların temini, test metotlarından akreditasyon için

Üretici firma olarak rafineriler eğer sınır değerlerde yapılabilecek değişiklikler üretim süreçlerinde değişiklik gerektiriyorsa yatırım ihtiyacı doğmaktadır. Rafinerilerde yatırım süreçleri için yurtdışı lisansör firmalarla çalışma gerekebilmekte, temel mühendislik, detay mühendislik ve kurulum çalışmaları önemli maddi kaynak ve insan kaynağı gerektirmektedir. Bu nedenle yatırımın tamamlanması 3-5 yıl sürebilmektedir.

gerekecek ilave süre ihtiyacı gibi konularda, uzmanlarımızın gerekçelerini aktararak toplantı sonucunda çıkacak standartların ülkemiz ve şirketlerimiz yararına değişimini sağlayabiliriz; istemediğimiz değişikliklerin yapılmasını engelleyebiliriz veya yukarıda bahsettiğim gibi önemli yatırım gerektirecek değişiklikler için uygulama süresinin ertelenmesini talep edebiliriz.

Herhangi bir değişiklik veya erteleme sağlayamasa bile, standart yayımlanmadan, değişiklikleri ülkemizde bu standart değişiminden etkilenecek ilgili kuruluşlara aktararak, uygulama aşamasında yaşanabilecek sıkıntıların önüne geçilmesi amacıyla önceden hazırlık yapılmasını ve gerekli önlemlerin alınmasını sağlayabiliriz.

Öneriler

Uluslararası standartlarda yapılan değişikliklere yön verebilmek ve sonuçlara hazırlıklı olabilmek için ilgili kuruluşların bu çalışmalara aktif katılımını sağlamalıyız. Ülke olarak, önemli bir bütçe ayırdığımız uluslararası standart kuruluşları toplantılarına ülkemizden de bu standartlardan etkilenecek rafineriler, dağıtıcılar, laboratuvar kuruluşları, düzenleyici kurum (EPDK), harmanlanan ürün üreticileri (biyodizel, biyoetanol üreticileri), araştırma kuruluşları (TÜ-BİTAK), otomotiv üreticileri ve standartları yayımlayan TSE temsilcilerinin aktif katılımını sağlamalıyız.

Bu toplantılara katılan ülke delegelerimiz tarafından sektör temsilcilerinin zamanında bilgilendirilmesi, gerekli önlemlerin alınması açısından büyük önem taşımaktadır. TOBB ve TSE'nin bu konudaki işbirliği protokolü çok önemlidir. Delegelerimiz tarafından TOBB Sektör Meclislerinde tüm katılımcılara, bu çalışmalar ve sonuçları hakkında düzenli bilgilendirme yapılmalıdır.

Standart değişimlerinden etkilenecek tüm tarafların TSE ayna komitelere katılımını sağlamak ve önemli standart değişimleri söz konusu olduğunda, bu ayna komiteleri toplayarak ilgili tarafları bilgilendirmek daha etkin bir yöntem olacaktır. ■

Potansiyelimizin Farkındayız, Gelecek İçin Daha Farklıyız

Murat Kadal

► Eksen Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş. Değerlendirme Mühendisliği Müdürü
TSE MTC 126 (IEC/TC 61 and CLC/TC 61) Ulusal Ayna Komite Üyesi

Ürün grupları, satışının gerçekleştirildiği ilgili ülkenin bağlı olduğu standartlara uygun bir şekilde üretilmek zorundadır. Standartlar, yaşayan dökümanlardır ve çağın gerekliliklerine uygun olacak şekilde güncellenmektedir. Ülkemizde ürün üretimi gerçekleştiren ve ekonomimize katkı sağlayan firmalar için de bu standartların takibi büyük önem taşımaktadır. Geçen yıllarda genel olarak güncellenen standarda göre ürünlerini değiştirmek zorunda kalan üreticiler için, yakın zamanda standartların değişiminin içerisinde aktif bir şekilde rol alma gerekliliği net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Her geçen gün artan farkındalık, esasında genlerinde liderlik olan bir milletin bu konuda da zaman içerisinde Avrupa ve dünyada sahip olması gereken koltuğa oturmasını sağlayacaktır. Bunu sadece liderlik koltuğuna oturmaktan ziyade, işimizi en iyi ve faydalı bir şekilde yapmak olarak değerlendirmek de mümkündür.

Üretilen ürün gruplarının bağlı olduğu gerek Avrupa (EN) gerekse uluslararası (IEC) standart çalışmalarına aktif bir şekilde katılımın sağlanması, ülkemizin de rekabet anlamında daha üst sıralarda yer almasına direkt etki edecek bir parametre olarak göze çarpmaktadır. Standart güncellendikten sonra ürün grubunda modifikasyon yapmak yerine, standart için gerekli olan güncellemelerin en başından itibaren ülkemizin yorumunu da ilgili tüm ülkelere deklare ederek aktif bir yapının içinde yer almak üreticilerimizin ve ülkemizin katma değeri açısından son derece kritik bir noktadır.

İlgili ürün grupları özelinde üretim yapan firmalar, Türk Standardları Enstitüsü (TSE) çatısı altında konu özelindeki ayna komitelere katılım sağlayabilmektedir. Burada teknik açıdan bilgi seviyesi yüksek olan insanlarla birlikte, ülkemizin yorumu direkt olarak EN veya IEC'nin ilgili komitelerine iletilebilmektedir. Bu çalışmayla birlikte ülkemiz içerisinde üretim yapan firmalar, konuyu en iyi bilen kişiler olarak görüşlerini tartışmakta ve gerekli değerlendirmeler sonrasında en yararlı fikirler ülkemiz adına uluslararası düzeyde paylaşılmaktadır.

17 Ekim 2018 tarihinde TSE ve TOBB işbirliğinde "Uluslararası Standartlara Yön Ver" temalı olarak gerçekleştirilen Standardizasyon Zirvesi'ne Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mustafa Varank'ın katılımı son derece önemlidir. Ülkemiz adına oldukça önemli olan bu çalışmaların desteklenmesi ve bu tür organizasyonlarla verilen desteğin insanlara hissettirilmesi gelecek açısından da bir motivasyon teşkil etmektedir. Zagreb'te düzenlenen 83., Budapeşte'de düzenlenen 84. ve Fabriano'da düzenlenen 85. CLC/TC 61 komite toplantılarına ülkemizi temsilen katılarak sunum gerçekleştirdim ve EN 60335-2-9 standardı özelinde kurulan Çalışma Grubu-1'e katılarak ülkemizi temsil ediyorum. Katıldığım her yeni toplantıda şahsıma ve ülkemize olan saygının arttığını net bir şekilde anlıyorum. İlk katıldığım toplantıda "Acaba, bir daha gelirler mi?" diye olan bakışlardan, yaptığımız sunumları daha dikkatli dinleyen kişilerdeki değişimi görmenin ve buna katkı sağlamanın da gurur verici olduğunu söylemeliyim. Diğer

üye ülkelerinde oluşan bakış açısında mutlaka öz eleştiri yaparak, bu izlenimi değiştirebileceğimizi düşünmeliyiz. Genel olarak gösterdiğimiz "bahane üretmeyi" bir kenara bırakarak, "Acaba farklı bir şey düşünseydik ve uygulasaydık kalıcı çözüm elde edebilir miydik?" diye kendimizi sorgulamamız gerekmektedir. En önemli amacımız, ülkemizde yaptığımız standartlarla ilgili çalışmaları mutlaka tabana yaymak olmalıdır. Sadece bir ürün üreten mühendisin, teknisyenin veya müdürün değil, aynı zamanda o ürünü kullanan kullanıcıların da bunun farkında olması gerekmektedir. Çünkü kullanıcıların farkında olması, üreticileri otomatik olarak standart çalışmalarına katılmaya mecbur bırakacaktır. İlk başta öncelik verdiğim, insanlarda bu konuda farkındalığın oluşmasıdır.

Farkındalık: Bunu çok önemsiyorum. Çünkü Türk insanının esasında bir liderlik geni var. Diğer bir deyişle, yaptığı işle alakalı ön plana çıkma ve burada masaya yumruğunu vurabilme durumu. Bu birçok insanın geninde olan bir şey değil. En azından benim çeşitli coğrafyalarda gördüğüm durumlarda insanlar geride kalmaya çalışıyor, ama Türk insanında bir şekilde başarıma arzusu var. Sahip olduğumuz farkındalığı tabana yayabilirsek, belirli bir zaman sonra bu komitelerde ciddi manada sözü geçen bir ülke olabiliriz. Bunun için hiçbir geri kalır yanımız da yok. Aslında işimizi iyi yapmamız için buna ihtiyacımız olduğunu da bilmemiz gerekmektedir. Ürettiğimiz ürünlerle ilgili tüm tasarımı, parçaları, kontrol kriterlerini ve testleri biliyoruz. Daha sonra başka bir insan geliyor ve bununla ilgili değişiklik talebinde bulunuyor. “Başka bir insan o işi biliyor da biz bilmiyor muyuz?” veya “biz bilmediğimiz bir ürünü mü üretiyoruz?” dolayısıyla bunun farkına ciddi manada varmamız gerekmektedir.

Farkındalığı oluşturup çalışmalara başladıktan sonra, önemli olan bunun tüm süreçlerde süreklilik arz etmesidir. Ürün grupları özelinde birçok komite bulunmaktadır ve toplantılar senede iki kez düzenlenmektedir. Hepsine katılamayabiliriz, ama mutlaka olumlu veya olumsuz görüşlerimizi bildirerek ülkemizin aktif bir yapı içerisinde olduğunu göstermemiz ve işimize sahip çıkmamız gerekmektedir. EN ve IEC standartları, özel birkaç çalışma devre dışı bırakılırsa genel anlamda paralel yürümektedir. EN’de kabul edilen bir karar, belli bir zaman sonra IEC’de kabul ediliyor veya diğer şekilde de olabiliyor. Üretici tarafından düşünürsek, bu standartlara mecburuz ve bizi destekleyen bir yapı inşa edilmiş durumdadır. Öncelikli olarak bunu anlamamız gerekmektedir. Bir işi yapmak için nasıl bir Ar-Ge, kalite, laboratuvar ve üretim bölümü kuruyorsak standartlara da mutlaka aktif bir şekilde katılmamız gerekir. Bu çalışmaları yaparken tabii ki ülkemizin de üreticilerimizi desteklemesi gerekiyor. Çünkü yapılan çalışmalar aynı zamanda ülkemiz açısın-

"Bir işi yapmak için nasıl bir Ar-Ge, kalite, laboratuvar ve üretim bölümü kuruyorsak standartlara da mutlaka aktif bir şekilde katılmalıyız. Bu çalışmalar yaparken tabii ki ülkemizin de üreticilerimizi desteklemesi gerekiyor. Çünkü yapılan çalışmalar aynı zamanda ülkemiz açısından da çok ciddi bir imaj kazancı oluşturmaktadır. Türkiye'nin lider olarak komitelere katılması, görüşlerini ortaya koyması ve yönlendirici bir pozisyona geçmesi, esasında Türkiye'nin sadece belli bir alanda değil genel anlamda da reklamını yapmış olmaktadır.

dan da çok ciddi bir imaj kazancı oluşturmaktadır. Türkiye'nin lider olarak komitelere katılması, görüşlerini ortaya koyması ve yönlendirici bir pozisyona geçmesi, esasında Türkiye'nin sadece belli bir alanda değil genel anlamda da reklamını yapmış olmaktadır. Bu işleri yapmak çok kolay olmadığı için burada şirketlerin kendine güvenen ve heyecanlı arkadaşları seçmesi lazım. Standart çalışmalarına katılan kişiler, genel olarak mevcut işleriyle beraber bu işi de yaptığından seçim kriterleri önem arz etmektedir. Çeşitli destekler olabilir, devletimiz belki üreticilerimizin vergilerinden düşürebilir veya farklı bir destek verebilir. Belki bugün olmamıştır, bir sene sonra olacaktır. Ancak heyecanlı bir arkadaş bulup oraya koymak kolay bir şey değildir. Benim açımdan öncelik, oradaki arkadaşların içindeki heyecan. Çünkü standartlar o kadar kolay şeyler değil. Bir bakıyorsunuz iki satır yazılıyor, o iki satır üzerinden günlerce veya haftalarda süren bir tartışma yaşanıyor. Acaba, burada ne demek istemiş? Çünkü sonuç olarak yüzlerce ürün grubu var ve bu ürün gruplarında bir genelleme yapmak gerekmektedir. Çok kişiyle tartışmak da güzel bir şey, benim anlattığımı siz farklı bir şekilde anlayabilirsiniz. Mühendislik yaklaşımı ve ortak akıl kavramlarını da dikkate aldığımızda heyecanlı arkadaşlarla çalışmak güzel olacaktır. Bu konuda mutlaka uzman bir ekip kurmak gerekmektedir. Bu durum da TSE ile TOBB'un arasında imzalanan protokolde var olan bir şey. Bu konuların karara bağlanarak hayata geçirilmesi, zaman açısından değerlendirme yapıldığında önemlidir. Gelecek açısından vakit kaybına tahammülümüz olmamalıdır.

Bundan sonraki konularda iki tane canlı örnek üzerinden giderek tecrübelerimi paylaşmak isterim:

1- EN 60335-2-15 su ısıtıcıları standardında var olan bir standart maddesini değiştirmek ki bu o kadar kolay bir şey değil. Aslında buraya bir başlık daha açabiliriz: Var olan standart maddesinin iki sene önce değiştirilmesi,

sizin bunu kabul etmeniz, iki sene sonra sizin bu maddeyi tekrar kabul etmemeniz gibi anlatması ve anlaşılması zor bir durum. Kıbrıs Rum Kesimi tarafından "bizim ürettiğimiz Türk tipi elektrikli cezvelere" atıfta bulunup, "müşterileri yakıyor ve önemli sıkıntı oluşturuyor" diyerek taslak bir çalışma getirilmiştir. Hepimizin bildiği üzere, söz konusu kahve yapımı 500 yıllık bir geleneye sahiptir ve kullanım süresinin oldukça kısa olması da dikkate alınarak kullanıcı da bir termostat gibi düşünülmektedir. Türk kahvesi alışkanlığımız, 80 °C – 95 °C sıcaklık aralıklarında kullanıcının talebine göre değişebilmektedir.

Gelen öneri, diğer Avrupa ülkelerinin böyle bir ürün grubu üretmemesi ve güvenlik anlamında da daha garantili tarafta kalınması sebebiyle kabul edilmiş. Söz konusu zaman diliminde komite üyesi olan ve sonrasında komite başkanlığı yapan kişinin şifahen bana söylediği söz: "Bunun için fiyat artışı getirir dedim, ama kimse bir şey demedi! Destekleyen veya fikir veren hiç kimse de yoktu." Aslında bu konu hakkında ülkemize de bilgilendirmelerin hepsi geliyor ve üyelerle de paylaşıyor. Hatta bu konunun konuşulduğu bir toplantıya ülkemizden de bir katılım sağlanıyor. Ancak, bahsettiğimiz gibi farkındalık, uzman ekip ve iletişim bugünkü gibi olmadığı için böyle bir durum yaşanıyor.

Öyle bir standart maddesi oluşturmuşlar ki, böyle bir standart maddesi pek görülmemiştir. Sanki "bu ürün grubunu toplatın!" veya "bu

ürün grubunu piyasada kullanılamaz/satılamaz bir hâle getirin!" tarzı bir emir alınarak standart yazılmış. 2017 yılının üçüncü çeyreğinde bu konu hakkında detaylı çalışmalara başladık ve süreci yeniden gözden geçirdik. "Hiçbir şey için geç değildir" diyerek yaptığımız tüm çalışmalarda TSE ve konuya katılmak isteyen firmalarla işbirliği içerisinde bulunduk. Kasım 2017'de Zagreb'de düzenlenen 83. CLC/TC 61 Komite Toplantısında ülkemizi temsilen Eksen Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş. olarak yaptığımız sunumla başladığımız zorlu süreçte, ilk olarak "Madem bunu reddediyordunuz, iki sene önce niye bir şey söylemediniz?" tavırlarıyla da karşılaştığımızı belirtmeliyim. Ben zaten sunuma başlamadan önce "suçluyuz, ama bu şekilde bir güncelleme uygun değildir, söz konusu maddeler özelinde açık noktalar bulunmaktadır ve güncellenmelidir" diye belirttim. 83. CLC/TC 61 Komite Toplantısında konuyla ilgili taslak çalışması yapmamıza imkân sağlanmıştır. 84. CLC/TC 61 Toplantısı öncesinde ülkemizdeki ilgili firmaların (Arçelik, B/S/H, Whirlpool, Arzum, Vestel, Korkmaz) da katılımıyla gerçekleştirdiğimiz Ulusal Ayna Komite toplantıları bir pilot çalışma özelliği oluşturmuştur. Nihai olarak, Türkiye Ulusal Komitesi adına Eksen Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş. olarak EN 60335-2-15 standardıyla ilgili Türk Tipi Kahve Makineleri özelindeki sunumumuzu 85. CLC/TC 61 Toplantısında gerçekleştirdik. Sunum sonrasında şirketimiz tarafından üretilen bir kahve makinesinde taşıma işlemi gerçekleştirilmiş ve söz konusu taslak çalışmamız dikkate alındığında kullanıcıya herhangi zararı olmadığı da gösterilmiştir. Kıbrıs Rum Kesimi tarafından yapılan ve tartışmalı geçen sunumlar sonrasında, risk değerlendirmesinin gerçekleştirilmesi ve riskin kabul edilebilir olup/olmadığının kararlaştırılması amacıyla çalışma grubu kurulmasına karar verilmiştir. Önemli bir başarıya ulaşılmıştır ve esasında yıllar önce yapılması gereken süreç yönetimi sağlanmıştır. Yorumladığımız, karar aldığımız ürün gruplarını her açıdan değerlendirmemiz objektif bir standart yapısı için gereklidir. Kıbrıs Rum Kesimi tarafından yıllar önce getirilen öneriyi zamanında gerektiği gibi inceleyecek bir yapımız olsaydı,

En önemli amacımız, ülkemizde yaptığımız standartlarla ilgili çalışmalarını mutlaka tabana yaymak olmalıdır. Sadece bir ürün üreten mühendisin, teknisyenin veya müdürün değil, aynı zamanda o ürünü kullanan kullanıcıların da bunun farkında olması gerekmektedir.

şu an gösterdiğimiz eforun belki de yüzde 1'ini göstermemize gerek kalmayacaktı.

2- Güncellenme aşamasında olan ve çalışma grubunda takip edilen EN 60335-2-9 kısaltıcılar, ızgaralar ve benzeri taşınabilir pişirme cihazları standardı. EN 60335-2-15 su ısıtıcıları standardında yaşadığımız ve ders aldığımız konudan artan farkındalığımız, eş zamanlı ortaya çıkan Avrupa Birliği Komisyonu kararı sonrasında sıcak yüzey işareti anlamsız olarak kabul edilmiştir ve yüzey sıcaklık değerlerinin limitleri düşürülmüştür. CLC/TC 61 Komitesi tarafından kurulan Çalışma Grubu-1'e ülkemizi temsi-

len katıldım ve toplantılara internet üzerinden iştirak ettim. Böylece yılda iki kez düzenlenen toplantılarda konuşulan konuların olgunlaştırıldığı bir ortamda bulunma tecrübesini de kazanmış oldum. Bu toplantılarda yapılan test sonuçlarını paylaşmakla birlikte fikir alışverişinde bulunarak kendinizi daha fazla dinletme şansı bulabiliyorsunuz. Yapılan toplantılarda ürettiğimiz tost makineleri özelinde yaptığımız detaylı test sonuçları, risk değerlendirmeleri, tasarımsal ve kullanıcı güvenliği açısından yaptığımız incelemeleri de detaylı olarak paylaştık. Nihai olarak da Alman Ulusal Komitesi tarafından hazırlanan taslak standartla ilgili değerlendirme çalışmaları devam etmektedir. Taslak standartla ilgili ülke yorumlarına sunulduğu durumda da, internet üzerinden bir toplantı gerçekleştirerek ülkemizdeki ilgili çalışma arkadaşlarımıza ayrıca bir bilgilendirmede bulundum ve karşılıklı bir istişare ortamını oluşturduk. Bu sefer zamanında işin içine girerek varlığımızı hissettirdik. Bu, güzel bir çalışma, ama önemli olan bu çalışmayı bireysellikten mutlaka çıkarabilmek ve süreklilik arz eden bir altyapıya götürmektir. Buradaki önemli konulardan bir tanesi de firmalar özelinde bir işbirliği oluşturmaktır.

Son olarak, ülkemizde ciddi bir potansiyel var. Benden sonra gelecek kuşağa çok fazla güveniyorum. O'nların iyi taraflarını ortaya çıkarmaya çalışıyorum. Dolayısıyla potansiyelimizin mutlaka farkına varmamız gerekmektedir. Güvenli yaşam için güvenilir komite kurmamız ve şeffaf bir anlayışı benimseyen yönetime sahip olmak gerekmektedir. Zaten Türkiye buna sahip olursa inanılmaz birçok sektörde lider ülke konumuna bundan 3 – 5 sene sonra gelecektir. Ülkemizin bayrağını bu tür yerlerde dalgalandırmak bizim için gurur verici olmalıdır. ■

Yeni Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Raporu Açıklandı

Giderek ısınan dünyada yarım derece bile hem insan hem doğa için çok önemli. İklim değişikliğiyle mücadelede en kararlı adımları atmak ve enerji, ulaşım, gıda gibi tüm sektörlerde düşük karbona geçişi hızlandırmaktan başka çaremiz yok. Karbon emisyonlarını çok hızlı bir şekilde düşürmediğimiz sürece, tropikal bölgelerdeki mercan resiflerinden kutuplardaki buzullara kadar bütün ekosistemler çok daha ciddi etkilerle karşı karşıya kalacak.

► WWF-Türkiye

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından hazırlanan bilimsel rapor, küresel ısınmanın 1,5 C ile sınırlandırılmasının aciliyetini ortaya koyuyor. 195 ülkenin onayıyla yayımlanan rapor, dünyanın gittiği tehlikeli yoldan çıkabilmemiz için karşımızdaki küçük fırsat penceresinin de altını çiziyor.

Dünya ülkelerinin küresel iklim değişikliğine karşı izleyecekleri yolda ve alacakları kararlarda yol gösterici bir rol oynayacak Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) "Küresel Isınmada 1,5°C Raporu", olası iklimsel etkiler açısından 1,5°C'lik bir ısınmanın 2°C'ye göre nispeten daha güvenli olacağını vurguluyor. Rapora göre, küresel sıcaklıkların endüstriyel dönem öncesine göre 2°C üzerine çıkması, yalnız doğal yaşam alanları ve türlerin kaybıyla sonuçlanmayacak, buzulların erimesi ve deniz seviyesinin yükselmesi sonucu sağlığı, refahı, güvenliği ve ekonomisiyle insan hayatını doğrudan etkileyecek yıkıcı sonuçlara da yol açacak.

WWF'in İklim Değişikliği Başdanışmanı Dr. Stephen Cornelius, "Rapor üzerinde hükümetler arasında zorlu tartışmalar yaşanmasını bekliyorduk ancak müzakerelerde bilimsel gerçeklerin resmi yetkililerce de teyit edilmesini olumlu karşılıyoruz. Ancak emisyonların azaltılması konusunda halen ülkelerin verdiği taahhüt, küresel ısınmadaki artışı 1,5°C seviyesinde tutmak için yeterli değil" dedi.

Cornelius sözlerine şöyle devam etti: "Giderek ısınan dünyada yarım derece bile hem insan hem doğa için çok önemli. İklim değişikliğiyle mücadelede en kararlı adımları atmak ve enerji, ulaşım, gıda gibi tüm sektörlerde düşük karbona geçişi hızlandırmaktan başka çaremiz yok. Karbon emisyonlarını çok hızlı bir şekilde düşürmediğimiz sürece, tropikal bölgelerdeki mercan resiflerinden kutuplardaki buzullara kadar bütün ekosistemler çok daha ciddi etkilerle karşı karşıya kalacak."

Acil harekete geçmenin önemini vurgulayan Rapor'a göre, Paris Anlaşması kapsamındaki mevcut taahhütler, küresel ısınmayı 2°C'de tutmak için bile yeterli değil. Mücadeleyi ne kadar geciktirsek iklim değişikliğinin etkileri de o kadar büyük olacak; yarın geri dönmek mümkün olmayacak ya da ileride çok daha yüksek maliyetli çözümler gerektirecek.

IPCC raporunun hazırlanmasına, küresel ortalama sıcaklıktaki artışın endüstriyel dönem öncesi seviyelerin 2°C'nin çok daha altında bir seviyede sınırlandırılması ve 1,5°C sınırının aşılmamasının kararlaştırıldığı 2015 yılında Paris'te yapılan BM toplantısını müteakiben hükümetler tarafından karar verilmişti.

İKLİM RİSKLERİ: 1,5°C'YE KARŞI 2°C'LİK K

AŞIRI HAVA OLAYLARI

Sel riskinde **%100** artış.

Sel riskinde **%170** artış.

Böceklerin **%6** 'sı, bitkil ve omurgalı etk

SUYA ERİŞİM

2100 yılına kadar **350 milyon** insan şiddetli kuraklığa maruz kalacak.

2100 yılına kadar **410 mi** insan şiddetli kuraklığa m

DENİZLER

2°C ile karşılaştırıldığında 1,5°C'lik artışta, denizel biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetlerinde daha düşük risk.

İNSANLAR

Dünya nüfusunun **%9**'u (700 milyon insan) en az 20 yılda bir aşırı sıcak hava dalgalarına maruz kalacak.

Dünya nüfusunun **%28** 'i en az 20 yılda bir aşırı s hava dalgalarına maruz

DENİZ SEVİYESİNDE ARTIŞ

2100'e kadar **46 milyon insan** 48 cm'lik deniz seviyesi artışından etkilenecek.

2100'e kadar **49 milyon insan** 56 cm'lik deniz seviyesi artışından etkilenecek.

MERCAN RESİFLERİ

2100'e kadar dünyadaki mercan resiflerinin **%70** 'i yok olacak.

2100'e kadar **dünyadaki mercan resiflerinin tamamı** yok olacak.

KÜRESEL ISINMA

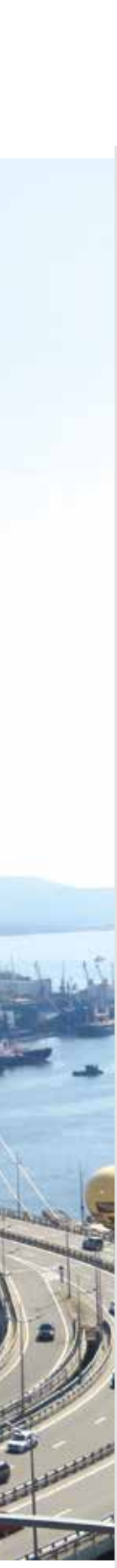
Rapora göre, küresel sıcaklıkların endüstriyel dönem öncesine göre 2°C üzerine çıkması, yalnız doğal yaşam alanları ve türlerin kaybıyla sonuçlanmayacak, buzulların erimesi ve deniz seviyesinin yükselmesi sonucu sağlığı, refahı, güvenliği ve ekonomisiyle insan hayatını doğrudan etkileyecek yıkıcı sonuçlara da yol açacak.

WWF'in Küresel İklim ve Enerji Programı Başkanı Manuel Pulgar-Vidal da, "Böyle bir raporun hazırlanmasını talep eden hükümetler artık ortaya çıkan gerçeği kabul etmeli ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden kaçınmak için bilime kulak vermeli. Isınmayı 1,5° C'de tutmak imkansız değil, hatta gerekli ve acil. Küresel düzeyde harekete geçmek için artık daha fazla beklemeye tahammülümüz yok. 'İmkansız' ile 'mümkün' arasındaki fark güçlü liderlikten geçer. İhtiyacımız olan tek şey, önümüzdeki zorluklara karşı harekete geçmemizi sağlayacak güçlü irade" dedi.

WWF, küresel ısınmanın 1,5°C'nin altında tutulabilmesi için, hükümetleri 2020 yılına kadar ulusal iklim taahhütlerini yükseltmeye çağırıyor. Aralık ayında Polonya'nın Katowice kentinde düzenlenecek olan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 24. Taraflar Toplantısında (COP24) ülkeler, yenilenmiş taahhütlerini açıklamaya teşvik ediliyor. ■

Doğunun Lordu: **Vladivostok**

Vladivostok, sıradan bir şehir olamayacak kadar büyük hayallerin gerçeğe dönüşmesi adına kurulan bir şehir. Sibiryada 19 Ağustos 2018 sabahı vardık Vladivostok'a. Rusya'da Çarlık Sibiryası'nın doğuya doğru sürgünler ve kâşifler için son durağı olan Habarovsk'tan bindiğimiz gece treni, güneşle bir, bizi Vladivostok'a ulaştırmıştı. Riskli, politik, askeri, ticari vb. gibi pek çok durum belirleyici kelime ile birlikte anılıyor bu güzel şehir.

Nihal Ege

► Dünya Mirası Gezgini Derneği

Her ne kadar adı Doğunun Lordu anlamına geliyorsa da bana göre keşfedilmemiş zenginlikleri avuçlama hırsı ile yanıp tutuşan bir savaşçı o. Disiplinli bedeni her an kapışmaya hazır zimba gibi bir asker. Soğuk kuzey gecelerinde, kaynayan çaydanlığın buharında üşümüş ellerini ısıtırken ise zorluklarla karşılaşmaya hazır, hedefi belli, yolunda kararlı bir kâşif. Büyük Rusya'nın Pasifik hayallerine açılan görkemli kapısı aynı zamanda.

Vladivostok, sıradan bir şehir olamayacak kadar büyük hayallerin gerçeğe dönüşmesi adına kurulan bir şehir. Sibiryada 19 Ağustos 2018 sabahı vardık Vladivostok'a. Rusya'da Çarlık Sibiryası'nın doğuya doğru sürgünler ve kâşifler için son durağı olan Habarovsk'tan bindiğimiz gece treni, güneşle bir, bizi Vladivostok'a ulaştırmıştı. Riskli, politik, askeri, ticari vb. gibi pek çok durum belirleyici kelime ile birlikte anılıyor bu güzel şehir. Rusya'nın Pasifik sahillerine ulaştığında, gelecek başarılarına gülümseyen umudu gibi pırıl pırıl bir günü yakaladık sabah iner inmez. Pek çok Rus şehirde karşılaşabileceğimiz soğuk görünüşlü, heybetli, taş bir yapı olan otelimiz şehir merkezinde. İçi ahşap doğramalar ve mobilyalarla dışından çok daha sevimli görünüyor. Hele mis kokulu sıcak ekmek eşliğindeki kahvaltı, neşemizi yerine getirdi doğrusu.

Rusya'nın 1854 yılında, Osmanlı İmparatorluğu ile olan Kırım savaşından yenik çıkması, İstanbul Boğazı yolu ile Akdeniz ve güney denizlerine bağlanma hevesini ertelemesine neden olmuş. Bu nedenle uzun vadeli politikalarını revize ederek Sibiryanın doğusuna doğru ilerleyip Pasifik sahillerine ulaşma stratejisini uygulamış.

Çarlık Rusyası'nın Çar Büyük Pedro'dan başlayan Dünya İmparatorluğu olma ve okyanuslara açılma hayali, Çariçe Büyük Katerina ile devam etmiş. Bir Prusya Prensesi olarak doğan Katerina, 1745 yılında Rus Veliahtı Carl Peter Ulrich ile evlendirilmiş. Çok akıllı bir genç kadınmış. Hemen Rus Ortodoks Kilisesi'ne kaydolmuş; çok iyi Rusça öğrenmiş ve pek çok kitap okuyarak kendini geliştirmiş. III. Peter olarak tahta geçen kocasını 1762 yılında bir darbe ile tahttan indirip daha sonra da kaza gibi göstererek öldürtmüştü. Rusya'nın başına geçerek, 1796 yılındaki ölümüne kadar Rusya'yı Avrupa'nın en güçlü devleti haline getirmiş. Döneminde Osmanlı İmparatorluğu ile kuzeydoğu sınırlarımızdaki topraklarda ve Balkanlarda pek çok önemli olay yaşanmış. Bu güçlü kadının Rusya'yı okyanuslara özellikle sıcak denizlere ulaştırma hayalleri varmış. Deli Petro diye de anılan Çar Büyük Petro'nun planlarını tamamlamak ve Rusya'yı bir Dünya İmparatorluğuna dönüştürmekmiş amacı. Hatta bu özlemini perçinlemek için oğullarından birine Constantin adını vermiş. Büyük Petro'dan devraldığı meşale ölümünden sonra da yanmaya devam etmiş. Ancak bu hedefe uzanan yolda tarihin kırılma noktalarından biri, İstanbul'u ve boğazları ele geçirme amacı ile başlatılan ve Rus ordularının Tuna boylarına ulaştığı Kırım Savaşı olmuş. Rusların bu avantajı yakalamasını istemeyen, benzer büyük hayallerin sahibi İngiltere, Fransa ve onlara

katılan henüz İtalya birliğini kurma aşamasındaki Piyemonte - Sardinya Krallığı, Osmanlı İmparatorluğu'na yardım teklif ederek Rusya'ya savaş açarlar. Bunu göze alamayan Rusya geri çekilmeyi kabul eder ve savaşı sonlandıran Paris Antlaşması imzalanır. Rusya'nın İstanbul ve boğazlar üzerinden sıcak denizlere ulaşma hayalleri işte bu noktada suya düşer ve Rusya, ufuklarını uzak Asya'da genişletmeye yönelir. Ancak Osmanlı İmparatorluğu adına o tarihlerde savuşturulan bu tehdit rafta beklemeye devam edecek ve tarihimizde 93 Harbi olarak da bilinen 1877-1878 Osmanlı – Rus Savaşı'nın gerçek nedeni olacaktır.

Öğrenciliğim sırasında Rusya'nın İstanbul ve Çanakkale boğazları

üzerindeki emellerinin de işlendiği tarih derslerimizi çok dikkatle izlerdim. Şimdi ise tarih ile birlikte ulusların kaderlerinin ve sınır haritalarının nasıl değiştiğini yerinde görme fırsatını buluyorum.

Bugün Vladivostok şehir turumuz var. Bize şehrin önemli cadde ve binaları yanında Bosphorus ve Golden Horn'u da gösterecekler. Evet, şaşırmayınız. Aynen İstanbulumuzdaki gibi.

Vladivostok, Pasifik Okyanusu sahilinde çok iyi korunmuş bir liman oluşturan şirin bir yarımada üzerine kurulmuş. Yarımadanın, güneyinde bulunan ada ile arasında çok güzel bir boğaz bulunuyor. Yarımada ile adayı bağlayan Barkhatnaya Köprüsü de günümüz İstanbul Boğazı imajını tamamlıyor. Ama daha da hayret verici olan şehrin güneyinde, İstanbul Boğazı'na benzetilen deniz geçidine bağlanan ince uzun deniz girintisinin de aynen bizim güzel Haliç'imize benziyor olması. Hatta Galata Köprümüzün bile benzeri yapılmış sanki. Dünyamızda birbirine benzeyen kara parçaları, su kıyıları vardır elbette ama ideallerin yerine konulan daha güçlü bir benzerlik var mıdır acaba?

Güzel coğrafyalardan birine yerleşmiş Vladivostok şehrinin, Bosphorus ve Golden Horn'u ile İstanbul üzerindeki ideali sembolize ettiği çok aşikâr bana göre.

Vladivostok'un kuruluş öyküsü ise adeta roman tadında. O zamanlarda Çin ile Rusya'nın sınırı, Sibiry'a'nın çok kuzeyinde bulunan Stanovoy dağları imiş. Vladivostok'un kurulduğu bölge ise Kuzey Mançurya olmakla birlikte, o tarihte Çin işgalinde imiş. Ancak Çin'in başı, İngilizlerle süren Afyon savaşları ile dertte olduğundan Çin'den toprak almak Rusya için zor olmamış. 1858 Aigun Antlaşması ve 1868 Manza Savaşı sonunda Kuzey Mançurya tamamen Rus hâkimiyetine geçmiş. Vladivostok, 1870 yılından itibaren bir Rus şehri ve savunma amaçlı olarak kurulmaya başlamış. Pasifik sahillerine ulaşarak tutunmayı başaran ve Vladivostok şehrini kuran Rusya, 1877 yılında Anadolu'da yaşayan Ortodoks azınlıkların haklarını bahane ederek 93 Harbi'ni başlatmış. Sınırlarının doğu ucunda askeri, ticari ve politik hedeflerini yakalayınca gerçek amacının peşinde tekrar batıya dönüp Osmanlı İmparatorluğu'na savaş açmış. Her ne kadar Fransa ve İngiltere'nin yardımı ile Yeşilköy önlerine kadar gelen Rus orduları durdurulmuş ve Rusya'nın hayalleri gerçekleşmemiş olsa da, 93 Harbi sonuçları bakımından Osmanlı İmparatorluğu'na çok pahalıya mal olmuş.

Bunlar olurken Vladivostok'un hikâyesinde ise, 1880 yılında askeri üs olma özelliği devam ederken ticari bir liman olarak da büyümesi sürmüştü. 1883 yılında şehre 'Town' statüsü verilerek günümüzde yok olmakta olan türler arasında bulunan Sibirya Kaplanı sembolü arması kabul edilmiş.

Bu yıllarda İmparator Meiji'nin gerçekleştirdiği devrimlerle çok güçlenen Japonya, 1894 yılında Rusya'ya saldırmış ve Rus askeri kuvvetlerini perişan etmiş. Bu tarihten itibaren eski Mançurya topraklarında Rusya, Çin ve Japonya güç savaşını sürdürmüşler. Karışıklıklar Japonya'nın kayıtsız şartsız teslim olması ile sonuçlanan İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar devam etmiş. Japonya'ya karşı savunma amacı ile bir adaya monte edilen dev topçu bataryaları yer altından tünellerle birbirine bağlanarak güçlü savunma hatları oluşturulmuş. Ziyaret ettiğimizde, bir müze olarak bile ürkütücü göründü gözüme. 1991 yılına kadar yabancıların girişi yasak olan güzel Vladivostok, savaşın kol gezdiği zor yıllarda Japonya'ya karşı savunma hattı görevini başarı ile sürdürmüş. Günümüzde Vladivostok'un askeri gücünü simgeleyen bir denizaltı, liman bölgesinde karaya çıkartılarak müze haline getirilmiş.

1916'da dünyaca tanınan, biraz da macera tadındaki ünlü Transsibirya demiryolu ile Moskova'ya bağlanmış. Moskova ile 6 saat dilimi farkı olan Vladivostok, günümüzde Tokyo'ya 2 buçuk saat, Moskova'ya ise tam 12 saat uçuş mesafesinde bulunmaktadır.

Günümüze kadar köprülerin altından çok sular geçmiş ve Vladivostok, Rusya'nın uzakdoğu komşuları Japonya, Kuzey Kore ve Çin ile yapılan ticaretin en önemli kavşağı olmuş.

Pırl pırl bir güneş altında, 25 derece sıcaklıkta ve eskilerin deyimi ile şerbet gibi bir havada dolaşıyoruz Vladivostok'u. Yoruldukça da kafelerinde, kahve ve küçük lezzetli pastalar eşliğinde bu güzel şehrin tadını çıkartıyoruz. Sanki açıklarından dev balinaların, dev yük gemilerinin geçtiği vahşi Kuzey Pasifik sahillerinde değil de Akdeniz kıyılarının keyfini sürüyormuş gibiyiz. Hatta turistlerin özellikle ziyaret ettiği şirin deniz fenerinin çevresinde bulunan küçük plajlarda Vladivostoklular çoluk çocuk güneşlenip denize giriyorlar. Biz de elimizi ayağımızı okyanus sularına sokup acaba bu sularda da yüzdük diye dostlara hava atabilir miyiz? Dendik ama bizim uysal sularımıza benzemiyor bu yaban ellerin denizleri, ayrıca su buz gibi.

Vladivostok, kuruluşunun hemen ardından ailelerin oluşturduğu bir vakıf ile çocukların eğitimine verilen önemi kanıtlamış bir şehir. İlk lise 1889 yılında açılmış. Günümüzde üniversiteleri ile uzakdoğunun eğitimde söz sahibi bir şehri. Programımızda Russky adasında bulunan The Far Eastern Federal

University'nin kampüsünü ziyaret de var. Hilal şeklinde büyük bir koyun çevresine yerleşmiş modern bir üniversite kompleksi. Öğrenci yurtları, sosyal tesisleri, laboratuvarları, bilimin hemen her dalında eğitimin sürdürüldüğü dev eğitim binaları, geniş ve bakımlı bahçeleri, spor tesisleri, restoran ve kafeleri ile her öğrencinin rüyalarını süsleyebilecek güzellikte modern bir kampüs. Rehberimizin aktardığına göre hemen her ülkeden öğrenci, pek çok uluslararası dilde eğitim görebiliyormuş burada. Hayran kaldım. Hatta, "Keşke genç olsaydım ve bu üniversitede lisansüstü eğitim alsaydım, ne harika olurdu" diye düşünmeden edemedim.

Rüya gibi geçen Vladivostok gezimizin son gününde bir de müze ziyaretimiz var. Geçmiş çok da eskilere dayanan Vladivostok Müzesi'nde, yerel kabilelerin giysileri ve kullandıkları aletler, ilk Rus yerleşimcilerden bu yana yaşam biçimi, yerel kabilelere ve Ruslara ait eski müzik aletleri, koruma altında bulunan ve kanat açıklığı iki metreyi bulan dev Sibirya Kartalı ile Sibirya Kaplanının doldurulmuş örnekleri, Pasifik mercan türleri ve diğer deniz canlılarından örnekler sergileniyordu. Ayrıca Vladivostok şehri kurulduğunda burada yaşayan çok uluslu insan topluluğu hakkında da bilgiler edindik. Meğer bu bölge Birleşmiş Milletler Toplantı Salonu gibi imiş; Japonlar, Çinli tüccarlar, Avustralyalılar, Ukraynalılar, Moldovyalılar ve daha pek çok farklı gruptan insan, zaman içinde buralara gelip yaşama katılmışlar. Sanırım bir bölümü de Çarlık Rusya'sının Sibirya'ya sürerek idaresi altındaki etnik grupları sindirme ve cezalandırma politikası ile ilgili olarak buralara gelmek zorunda kalan topluluklardan oluşmakta.

Vladivostok'un bize son sürprizi Rus asıllı ünlü Amerikalı aktör Yul Brynner'in doğduğu evi ziyaret. 11 Temmuz 1920 günü iki katlı çok güzel bir evde doğmuş tanınmış aktör. Tayland'ın ünlü kralı V. Rama'yı canlandırdığı "Kral ve Ben" filmindeki rolü ile 1956 yılında Oscar ödülü kazanan Yul Brynner, bir süre Çin'de eğitim aldıktan sonra Sourbonne Üniversitesi'nde felsefe okur. Daha sonra Amerika Birleşik Devletleri'ne yerleşerek Broadway'in unutulmaz sanatçıları arasındaki yerini alır. 1967 yılında ülkemizi de ziyaret eden ünlü aktörün çok sigara içtiği biliniyormuş. Yaşamını da New York'ta akciğer kanserinden 10 Ekim 1985 tarihinde kaybetmiş.

Ayrılma vakti geldiği halde Vladivostok'a doyamamıştık.

Turistlerin çok rağbet ettiği, şık mağazalarla bar ve restoranların art arda sıralandığı limana giden yoldan denize kadar indik. Geniş yolun orta bölümüne zarif bir şekilde yerleştirilmiş olan minik havuzlar ve heykellerin fotoğraflarını çekerek nefes nefese yokuşu geri tırmandık. Rehberimizin dillendirdiği, Vladivostok balık pazarı ve kocaman Pasifik balıklarının kovalarda satılan henüz konserve yapılmamış taptaze havyarları bizi çekiyorsa da hevesimizi bir sonraki durağımız Kamçatka'ya saklamakta kararlıyız.

Nefes kesen başka coğrafyalarda buluşmak üzere şimdilik hoşçakalın. ■

Hijyen ve Sanitasyon

Yönetim Sistemi Belgelendirmesi

Bilgi için: 0 312 416 63 81

Email: ekirbas@tse.org.tr

Alto
HOLDİNG A.Ş.

Enerji kontrolü sizin elinizde olsun!

Lodos
KARABURUN ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.

ALTOTEKS
TEKSTİL GİYİM BOYA APRE SAN. ve TİC. A.Ş.

KÖHLER
ELEKTRİK SAYAÇLARI SAN. ve TİC. A.Ş.

Merkez: Yanıkkapı Tenha Sk. Uçarlar Han. No:8 34420 Karaköy - İstanbul / Türkiye Tel: +90 (212) 256 81 90 - Fax: +90 (212) 256 81 97
Fabrika: Akçaburgaz Mah. 58. Sk. Esenyurt - İstanbul / Türkiye Tel: +90 (212) 886 26 39 - Fax: +90 (212) 886 86 94 e-mail: kohlerfabrika@kohlersayac.com.tr
Ankara Bölge: Sanayi Cad. Kuruçeşme Sk. No:3/3 Ulus - Ankara / Türkiye Tel: +90 (312) 310 36 18 Fax: +90 (312) 310 36 20